

Upravištvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 8. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842. Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina z davki in pošt. 40.—
za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje, Kocenova ul. 5. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

Misija Mania uspešna

Po dolgotrajnih pogajanjih je dr. Maniu sprejel mandat
za sestavo vlade — Pred sestavo novega kabineta

Bukarešta, 19. oktobra. Eg. Politični polo-
žaj v Rumuniji je vedno bolj zapleten. Avdi-
jenca designiranega ministrskega predsed-
nika dr. Julia Mania, ki je bila določena
za večer zvečer, je bila na prošnjo dr. Ma-
nia odročena na danes popoldne. Dr. Maniu
se je večer včeraj dan in danes dopoldne in-
tenzivno posvetoval z voditelji narodno-
kmetijske stranke; dopoldne je bila tudi
seja predsedstva stranke, a do sporazuma
še ni prišlo. Vodstvo narodne kmetijske stranke
si prizadeva, da bi našlo primerno spo-
razumno rešitev v sporu med bivšim mini-
strskim predsednikom dr. Vaido Voevodom
in zunanjim ministrom Titulescu. Do
zadnjega so bili politični krogi zelo nesimi-
lični in prevladovalo je mnenje, da dr.
Maniu svoje misije ne bo izvedel z uspe-
hom, ker je Mihaleke kategorično izjavil,
da ne vstopi v vlado dr. Mania, v kateri Ti-
tulescu ne bi bil zunanji minister. Sprito je
izjave bivšega ministra Mihalekeja se je po-
ložen za zanesljivost informacij. Krozov
znatno poostri, ker bi v vlado, v kateri bi
dobil Titulescu kakršnokoli mesto, v nobe-
nem primeru ne vstopil dosedanj minist-

ski predsednik Vajda Voevod, Maniu pa
brez Vajda Voevoda ne namerava selaviti
vlade, ker bi se Voevodovi pristaši v Tran-
silvaniji nedvomno postavili proti taki vladi.
Kljub vsemu temu pa se je Maniu po
dolgotrajnih pogajanjih in razgovorih odlo-
čil, da prevzame mandat. Ob 17. je bil v av-
dijenci pri kralju. Po avdijenci je dal novi-
narjem kratko izjavo, da bo najbrž še no-
voj sestavil vlado, ki bo jutri zaprežena.

O sestavi vlade same ni še ničesar novega.
Gotovo je le toliko, da bo Titulescu zu-
nanji minister. V poučenih krogih pa za-
trjujejo, da se je dr. Maniu sporazumel tu-
di z Vaido Voevodom v tem smislu, da
vstopi v vlado šele takrat, ko bodo končana
pogajanja o nenapadnem paktu z Rusijo.
Maniu sam poleg predsedstva ne bo prevzel
nobenega resora. Pri prevzemu mandata pa
je Maniu, kakor se zdi iz njegove okli-
ce, stvil poudar, da njegova vlada ne bo
samo poslovna vlada za reševanje tekočih
poslov. Glavna naloga naj bi bila vesteran-
ska finančna obnova Rumunije po navo-
dih strokovnjakov. Država narodov, toda
brez inozemske kontrole.

Pogajanja o preosnovi čsl vlade

Pred demisiijo celotne češkoslovaške vlade — Pogajanja
Malynetra z voditelji strank

Praga, 19. oktobra. Ker je ministrski
predsednik Udržal iz zdravstvenih razlo-
gov odstopil, je vlada sklenila, da bo podala
demisiijo celotnega kabineta. Čim bo do-
slo sporazum o sestavi nove vlade. Do-
nemega dvoma ni, da bo postal naslednik
Udržala nekov strankarski tovariš, dose-
dani predsednik poslanske zbornice Ma-
lynetr, ki je že prišel pogajanja za sestavo
nove vlade in je imel tudi že sestanke z
vodjo socialno-demokratske stranke po-
slancem Hamptom ter z narodno-social-
ističnim ministrom dr. Frankem. Popol-
dne je imel razgovor s predsednikom če-
škoslovaške ljudske stranke dr. Šramkom
in na to z zastopnikom narodnih demo-

kratov. Za jutri bodo povabljeni k Ma-
lynetru zastopniki obeh nemških vladnih
strank in sicer nemške socialne demokra-
cije in zveze poljedelcev. Pogajanja za se-
stavo nove vlade se vršijo na podlagi se-
danje vladne večine, ki obsega sedem ko-
hejskih strank. Pri pogajanjih razpravi-
ljajo ne samo o osebnih vprašanjih, tem-
več tudi o finančnih problemih, zlasti o
ravnotežju proračuna. Narodna socialistič-
na stranka je že sporočila, da bo v novo
vlado poslala svoje dosedanje zastopnike.
Tudi dosedanj nemški ministri bodo ostali
v novi vladi, če bodo narodni demokra-
ti in agrarna stranka tamenjali svoje za-
stopnike.

Nova angleška trgovinska politika

Pomen sklepov ottawске konference za izpolnitev notranje trgovine
angleškega imperija

London, 19. oktobra. AA. Vlada je z
dosedanjo debato o ottawski konferenci v
parlamentu prav zadovoljna. Globok vtis
je na parlament napravil državni zakladni
minister Neville Chamberlain, ki je v svo-
jem govoru podčrtal zlasti misel, da je bila
glavna naloga ottawске konference ojače-
nje notranje trgovine med posameznimi de-
li angleškega imperija, ker so se uotranji
trgovinski odnosi prišli zadnja leta že
nevarno majati. Chamberlain je navedel iz-
javo angleškega državnika, ki je na kon-
ferenci dejal: »Mi se moramo drug druge-
mu približati ali pa pojdemo narazen!«
Te besede so izkale viharno odobravanje
skoro vse angleške zbornice. Ottawška
konferenca je povečala notranjo enotnost
angleškega imperija, je nadaljeval Cham-
berlain, in je na njej prevladalo naziranje,
da je treba carine prilagoditi posameznim
delom imperija. Debate na ottawski
konferenci o tem vprašanju so zblizale de-
legate in jih združile v skupni misli o no-
vem sodelovanju.

Ottawске sklepe sta kritizirala Lansbury
v imenu delavske stranke in Herbert Sam-
uel za liberalce. Samuel je bil mnenja, da
bi kazalo ottawске sklepe sprejeti le za
prehodno dobo. Njihova veljavnost naj bi
trajala no možnosti le nekaj mesecev. Zho-
rnica je iskreno pritrilid govorniku, ko je

omenil, da ga je pri sodelovanju v vladi
in pri izstopu vodila le iskrena želja po
konstruktivnem delu.

Debatu prvega dne je zaključil predse-
dnik vlade Macdonald z ugotovitvijo, da je
vlada držala svoje obljube, dane pri za-
dnjih volitvah, in da jih ni niti v eni točki
prelomila. Tudi ottawski dogovori ne po-
menijo kršitve volilnih obljub. Samuel je
Macdonaldu odvrnil, da so morali iz hi-
storičnih razlogov razširiti veljavo ottawških
dogovorov na daljšo dobo, ker bi se sicer
angleška produkcija ne mogla primerno
prilagoditi novi imperijski gospodarski
politiki in reorganizirati vso svojo proizvod-
njo.

London, 19. oktobra. AA. Avstralski po-
slanik v Londonu, Stanley Bruce, je imel
snoči govor o Ottawi. Ugotovil je, da se je
ta konferenca vršila v času, ko je ves svet
ječal pod udarci strahovite gospodarske
krize, nereda in pomanjkanja. Ottawška
konferenca je bila vrhu tega prvi korak k
obnovi sveta. Če bi propadla, bi ves svet
vedel, da si anglosaksi narodi nočejo drug
drugemu pomagati in da se ne morejo med
seboj sporazumeti. V tem pogledu na so
na tej konferenci dokazali svojo skupno
voljo in dali vsemu svetu primer iskrenega
medsebojnega sodelovanja.

nih uradov in obratov. Vsa verska litera-
tura bo prepovedana. Do 1. 1934. bodo iz-
delali najmanj 150 protiverskih filmov in
vse cerkve, kapelice in sinagoge bodo pre-
tvorjene v kinematografe in klubske loka-
le.

Po informacijah iz Moskve je Stalin zno-
va premagal svoje nasprotnike, ki se zbi-
rajo v desničarski opoziciji. Dosegel je, da
bo kongres stranke, ki je bil že lani odgo-
den za leto dni, ponovno odgojen za nedo-
ločen čas. Na Kremliju so namreč izvedeli,
da se nameravajo desničarski opozicionalci
združiti s trockijevci ter z njimi skupno
nastopiti na strankinem kongresu proti po-
litiki sedanjega, sovjetskega diktatorja Sta-
lina.

Zbližanje Francije in Španije

Pariz, 19. oktobra. AA. Časopisje poro-
ča o bližnjem potovanju predsednika fran-
coske vlade Herriota v Španijo z veliko
diskrekcijo, zaradi česar krožijo v politič-
nih krogih razmišljanja, zlasti, ker pri-
pisujejo vladni krogi temu potovanju vo-
lik pomen. Vse kaže, da hoče Herriot okre-
piti prijateljstvo med Španijo in Francijo.
Ne gre mu samo za špansko-francosko so-
delovanje v severni Afriki, temveč bi rad
pridobil Španijo tudi za sodelovanje v ev-
ropski politiki. Govore celo o nekakšni
vojaški zvezi med obema državama. Na
podlagi tega dogovora naj bi se n. p.
Francija smela posluževati Balearov kot
pomorske baze za obrambo proti Italiji,
francoski vojaški transporti pa naj bi v
tem primeru šli preko Španije.

Iztrebljenje verskega življenja v Rusiji

Berlin, 19. okt. s. »Deutsche Allgemeine
Zeitung« poroča, da je svet ljudskih komi-
sarjev izdal nov odlok, ki vsebuje petletni
načrt za popolno iztrebljenje vere in uni-
čenje cerkva v Rusiji. Po tem načrtu bo
do 1. 1937. uničeno vse versko življenje v
Sovjetski uniji. L. 1933. mora biti zatrti
vse versko življenje v rodbinah in vse ve-
ri prijazne osebe bodo odpuščene iz držav-

PRIČETEK REDNEGA ZASEDANJA NARODNE SKUPŠČINE IN SENATA

Včeraj je bilo s kraljevim ukazom zaključeno izredno zasedanje
Narodnega predstavništva — Danes volitve novega predsedstva

Beograd, 19. oktobra. p. Danes je
bilo s kraljevim ukazom zaključeno iz-
redno zasedanje Narodne skupščine in
senata. V smislu ustavnih določb bo z
jutrišnjim dnem odprto redno zase-
danje Narodnega predstavništva in mo-
rata senat in skupščina na novo izvo-
liti predsedništvo. Z zaključitvijo izred-
nega zasedanja ugasnejo vse v dose-
danjem zasedanju vložene interpelacije,
ki še niso bile rešene. Poslanci, ki
vztrajajo na svojih interpelacijah, jih
morajo na novo vložiti. Prav tako po-
stanajo brezpredmetni tudi vsi drugi
predlogi, bodisi zakonski načrti ali
druge zadeve, ki so pred odločitvijo, ako
skupščina odnosno senat ne skleneja,
da jih prenese na novo zasedanje.

Jutrišnja seja obih zbornic bo posve-
čena zgolj izvolitvi predsedništva.

Seja Nar. skupščine

Seja Narodne skupščine se je pričela ob
10.30. Po odprtju zapisnika je predsed-
nik sporočil, da je senat odobril zakon o
podaljšanju zaščite kmetov. Administra-
tivan odbor je predložil skupščini v odlo-
bitve obratne za dobo od 11. junija do 10.
septembra. Med ostalimi poročili je pre-
sednik omenil interpelacijo narodnega po-
slanca Kandića in tovaršev na mi-
nistra za trgovino in industrijo ter finan-
nega ministra glede izplačila kreditov za
centralno kooperativo za izvoz sadja. Mi-
nister za zgradbe dr. Šrkulj je odgo-
vil na več interpelacij narodnega poslance
Dragovića glede graditve raznih cest.
Finančni minister je odgovarjal na in-
terpelacijo narodnega poslance Koste Ale-
ksića glede izvoza suhih sliv, v kateri za-
hiteva, da se osvobodijo časovno vezane ter-
jatve nemških upnikov. Finančni minister
je naglašal, da je za olajšanje izvoza sve-
žega sadja, suhih sliv, orehov, hmelja, ko-
noplje in vina že odobril, da se plačilo
protivrednosti izvoznega blaga lahko upo-
rabi začasno vezano dimarske terjatve
inozemskih upnikov onih držav, v katere
se vrši izvoz, ako te države z Jugoslavijo
nimajo dogovorjenega kliringa. Po klirng-
ski pogodbi z Avstrijo se plačilo proti-
vrednosti izvoznega blaga vrši na ta na-
čin, da se iz plačil dolžnikov pri avstrijs-
ki Narodni banki poravnajo terjatve na-
ših upnikov. Razen tega je finančni mi-
nistar dovolilo, da lahko jugoslovanski
dolžniki svoje dolgove v Avstriji v tuji
valuti ali dinarjih, nastale od uvoza blaga
v našo državo, plačajo do 80 odstotka po-
tom privatnega klirnga s tem, da se mo-
rajo ti posli izvršiti samo preko borz v
Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, a likvidaci-
ja na osnovi dobljenih borznih zaključ-
kov pri pooblaščenih bankah; ostalih 20
odstotkov pa se mora vplačati v klirng.
V klirngu s češkoslovaško je dovoljen
tudi privatni sporazum med strankami.

Finančni minister je nato odgovoril na
interpelacijo narodnega poslance Miljutina
Stanojevića, predsednika beograjske
Trgovske zbornice, glede svobodnega izvo-
za suhih sliv, ki so letos pri nas izredno
dobro obrodile in je zaradi tega nujno po-
trebno, da se pospeši izvoz z vsemi sred-
stvi. Poudaril je, da obstoječi carinski
predpisi in carinske formalnosti ne pre-
stavljajo nikakršnih težav, marveč so naš
nasvotno izšli razni ukrepi za olajšanje
izvozne trgovine in v zaščito naših izvoz-
kov. Izvoz se vrši kar najbolj hitro. Blago,
za katero ni treba plačati carine, kakor so
suhe slive, se odpravi takoj na ustmeno
trgovanje. Izvozne ekskvizicije, ki se mora-
jo vršiti na uradni dolžnosti, morajo car-
narske oblasti kar najhitreje in morajo
sprejeti dokumente od vsakogar, ki jih
predloži.

Interpelant z. Stanojević se je samo de-
koma zadovoljil z odgovorom finančnega
ministra. Glede klirnga je naznačil, da v
nobenem pogledu ne zadovoljuje trgovine.
Trgovina je zahtevala globalni klirng, ne
da bi bilo treba za vsako pošilko posebej
zahtevati dovoljenja Narodne banke. Tr-
govina je zahtevala kredit v višini 5 do 10
milijonov, da bi mogla brez ovir izvršiti
organizacijo izvoza sadja. Zato zahteva,
da se senat volja najti klirng za klirng.
Računsko se da ugotoviti, da nam klirng
ni prinesel nobenih koristi.

Kmetijski minister z. Jurić Demetro-
vić je nato odgovoril na interpelacijo po-
slance Mihaila Krstića glede podmore
kraljev, ki so bili prizadeti od toče. Vlada
je stavila, da to suho banovinom na razno-
kazo 5 milijonov dinarjev, poleg raznih
drugih ugodnosti pri prevozu krmne, hrane
itd. Razen tega je uvedeno obvezno zava-
rovanje zoner toče. Razen državne, sarko
in primorske banovine so že vse banovine
izdale svoje uredbne v smislu tozadevne
zakona, tako da je naša država prva v Ev-
ropi, ki je obvezno uvedla tako zava-
rovanje. Minister upa, da bodo tudi omen-
ne tri banovine v najkrajšem času izvedle
to zavarovanje.

Volitve odborov

Narodna skupščina je nato prešla na
dnevni red ter je izvolila več odborov za
proučitev posameznih zakonov in konven-
cij, ki jih je vlada predložila v svrhu uz-
krajitve. Izmed poslancev državne banovi-
ne so bili izvoljeni:

V odbor za proučitev konvencije o fi-
skalnem režimu tujih motornih vozil, kot
dr. Stane Rape in Anton Cerer, kot

namestnika pa Anton Hajdinjak in Alojzij
Dermelj.

V odbor za proučitev konvencije o spo-
razumu s Turčijo glede izvoza opija, kot
dr. Ivan Prekorsek in Rasto Pustoslav-
slemšek, kot namestnika pa Karel Gaj-
šek in Alojzij Klinc.

V odbor za proučitev konvencije o tr-
govinskem sporazumu z Brazilijo, kot dr.
Bogumil Vošnjak in Anton Krejčič,
kot namestnika pa Albin Makar in Josip
Benko.

V odbor za proučitev konvencije o ure-
davi trgovinskih terjatev z bolgarsko-ukr.
samoburško gospodarsko unijo, kot dr.
Albin Komar in Ljeto Petrovar, kot na-
mestnika pa Veloslav Študić in Josip
Parlo.

V odbor za proučitev konvencije o ozna-
čevanju toče pri velikih ložiskih pošil-
kah, kot dr. Jakob Zemljica in Ivan Lon-
čar, kot namestnika pa Milan Mravljec in
Albin Komar.

V odbor za proučitev konvencije o pri-
poročilih za preprečitev nesreč pri strojih
kot dr. Ivan Pahernik in dr. Ljudevit
Pivko, kot namestnika pa dr. Stane Ra-
pe in Anton Cerer.

Nato je sledilo še poročilo imunitetnega
odбора o izločitvi nekaterih narodnih po-
slancev sodišču. Odbor je zahteval deloma
ugodni, deloma pa jo zavrnili, kar je skup-
ščina odobrila.

Soglasno je bil nato v obliki posebne
resolucije sorajet sklep, da se prenese na
prihodnje redno zasedanje vsi v tem zase-
danju še nerešeni zakonski načrti, ki jih
je predložila vlada; nadalje vse zadeve,
ki so pred posameznimi skupščinskimi od-
bori, razen interpelacij, ki v tem zasedanju
niso bile rešene.

Pred zaključkom se je notranji mi-
nister predložil naslednji

**Ukaz o zaključitvi izredne-
ga zasedanja Narodne skup-
ščine**

Mi, Aleksander I., po milosti božji in vo-
lji naroda kralj Jugoslavije, na predlog na-
šega notranjega ministra in po zaslišanju
ministrskega sveta, na osnovi čl. 32 in 60.
ustave odločam, in odredam, da se seja
Narodne skupščine, sklicane z ukazom od
23. septembra 1932 k izrednemu zasedanju
za 7. decembra 1931, in odprtemu s prestol-
nim govorom 18. januarja 1932, zaključijo
s čitanjem tega ukaza in da se Narodna
skupščina skliče k rednemu zasedanju za
20. oktober 1932. Naš notranji minister
naj izvrši ta ukaz.

Anglija se obrača od Nemčije

Opustitev sklicanja konference velesil — Herriot o dolž-
nosti Francije za ohranitev miru

London, 19. oktobra. Eg. Glede konfen-
ce zastopnikov štirih velesil je zavladal
v vsej politični javnosti precejšen pesimi-
zem. Tudi v odgovornih političnih krogih
so že pričeli misliti na kako drugo re-
šitev vprašanja o nadaljnjem sodelovanju
nemških diplomatov na ženevski razorožit-
veni konferenci. Kakor poročajo, bo an-
gleška vlada v primeru, če se ponesreči
tudi poslednji poskus za določitev mesta,
v katerem naj bi se sestali opustilci šti-
rih prizadetih držav, sploh opustila vsako
nadaljnjo akcijo v tej smeri. Namestu te-
ga bo sprožila pobudo, da se naj zavežejo
vlade vseh zaveznikov držav, soudeležene
pri versailleski pogodbi, k podpisu skupne
izjave, da se smejo volje določbe v mi-
rovni pogodbi izpremeniti le po soglasnem
pristaniku vseh teh držav.

Listi poročajo, da je angleška vlada na-
povedno poudarila ta novi načrt, ki bi
vsakakor prizadel hud udarec nemškimi
militarističnim stremljenjem.

Po drugih vesteh razpravljajo sedaj v
diplomatskih krogih o načrtu, po katerem
naj bi se poslala Nemčiji skupna nota držav,
podpisane versailleske mirovne pogodbe
z izjavo, da bo Nemčija pri razorožit-
venih pogajanjih v Ženevi popolnoma ena-
kopravna udeleženka. Nadalje naj bi se v
tej noti izjavilo, da se bodo v bodoče vo-
jaške sile vseh držav določile ednolepo po
skupno izdanih predlogih.

Gospodarska vojna Irske proti Angliji

Dublin, 19. okt. AA. De Valera bo no-
voj v parlamentu proglasil Angliji gos-
podarsko vojno. Za svojo politiko je prid-
bil tudi delavskega voditelja Nortona pro-
ti velikim koncesijam brezposelnim.
De Valera bo otvoril 22. zasedanje irske-
ga parlamenta s poročilom o pravkar pre-
kinjenih pogajanjih z Anglijo. Pri tej pri-
liki bo sporočil parlamentu, da bo irska
vlada uvedla nove carine za blago iz An-
glije in izdala tudi novo davščino na an-
gleške kapitalne investicije na Irskem.

Danes je imel De Valera tajen sestanek
z voditeljem irske delavske stranke Nor-
tomom. Irska vlada bo v smislu tega raz-
govora odslej izplačevala brezposelnim de-
lavcem podpore v srebru in ne več v ži-
vljih. To ukren naj prepreči manifestacije
in pohode gladnih, ki so jih delavski voditelji
hoteli prirediti pred irskim parlamentom.
Vlada bo skušala ugoditi delavskim zahte-
vam, sicer bo morala razpisati nove sploš-
ne volitve.

Seja senata

Beograd, 19. oktobra p. Seja senata se je
pričela ob 4. popoldne. Senat je takoj pre-
šel na dnevni red in je po poročilih poro-
čevalcev odborov, ki so posamezne zakone
odnosno konvencije proučili, ter po posla-
nih ministra za socialno politiko z Iv.
Pučija in ministra za trgovino in indu-
strijo z Ivana Mohorića, odobrili soglasno
konvencijo o belavskem zavarovanju z Av-
strijo in dopolnili trgovski sporazum
z Italijo. Pri tej priliki se je minister za
socialno politiko dotaknil tudi položaja de-
lavskega zavarovanja v Jugoslaviji in na-
povedal skorajšnje predložitev novele k
zakonu o delavskem zavarovanju. Poru-
čilo pa je, da je ta zadeva sicer nujna, ker
so prišli zelo težavne in izkazale delav-
sko zavarovanje primanjkljaj v višini 37
milijonov, da pa se boji, da bo reforma uni-
čila tudi marsikaj, kar je sedaj dobroga.
Vprašanje socialnega zavarovanja je na
samo zelo aktualno, ampak tudi zelo
težavno, ker je treba upoštevati težke
priroke, v katerih se nahaja delavstvo.

S tem je bil dnevni red izčrpan. Na
predlog predsedstva je nato tudi senat
sklenil, da prenese vse nerešene zadeve na
prihodnje zasedanje. Notranji minister je
nato predložil kraljev ukaz o zaključitvi iz-
rednega zasedanja in o sklicanju rednega
zasedanja za 20. oktober. Seja je bila s
tem končana.

Poslanski klub

Beograd, 19. oktobra. p. Danes popoldne
je zasedal poslanski klub JRKD. Razpravi-
ljal je o kandidaturah za predsedništvo
Narodne skupščine, ki se mora jutri v smi-
slu ustavnih določb ob otvoritvi rednega
zasedanja na novo izvoliti. Najbrže bo v
celoti izvoljeno dosedanje predsedništvo
Narodne skupščine.

Uspeh naših poslancev

Beograd, 19. oktobra p. Na intervencijo
poslancev dravske banovine je prometni
minister dovolil brezplačni prevoz sena in
ostale živinske krmne za kralje, ki so bili
prizadeti od suše. — Prav tako je promet-
ni minister na intervencijo narodnih po-
slancev iz dravske banovine dovolil 30 od-
stotni popust na državnih železniških de-
lavcem iz Prekmurja in Medlimurja, ki so
bili kot sezonski delavci zaposleni v Bački
in Banatu in se sedaj vračajo domov.

Opustitev sklicanja konference velesil — Herriot o dolž- nosti Francije za ohranitev miru

Pariz, 19. oktobra. AA. Listi poročajo, da
je angleška vlada poslala Herriotu predlog,
naj bi se konferenca štirih velesil v Lo-
carnu. Predlog angleške vlade je izročil
Herriotu angleški poslanik v Parizu lord
Tyrell včeraj popoldne, zdi pa se, da Her-
riot za sedaj še vztraja pri Ženevi.

Na banketu, ki ga je priredil sindikat
francoskih pokrajinskih listov, je predse-
dnik vlade Herriot naglašal težave državni-
kovih nalog v sedanjih hudih razmerah,
posebno na področju zunanje politike. Pri-
šel je trenutke, je nadaljeval Herriot, ko se
zopet pojavljajo za nekaj časa v ozadje po-
sitijne zahteve, ki nas vse nevarno ogro-
žajo. Francija mora biti čujeta, da zagotovi
mir in varnost ne samo sebi, temveč tudi
drugim. Naša dežela, ki je nedavno presta-
la tako krute preizkušnje, se mora sedaj z
isto energijo boriti za mir, kakor se je ta-
krat borila na bojiščih. Rodite prebranci,
da bom postavil v službo domovine vso svo-
jo voljo, vso delavnost in umstvene spo-
sobnosti.

Najvišji vojni svet, ki mu je predsedoval
predsednik vlade Herriot, je sprejel in
odobril francoski konstruktivni načrt o raz-
orožitvi. Načrt bo objavljen, ko bo že ura-
dno predložen predsedstvu razorožitvene
konference.

Francoski poslanik Francois Poncet se
jutri vrne na svoje mesto v Berlin.

Atentat na Bethlena?

Budimpešta, 19. oktobra. AA. Tu so se
razširili glasovi, da se je pripravil aten-
tat na bivšega predsednika vlade grofa Be-
thlena. Kakor se dozna iz poučenih kro-
gov, je bila stvar naslednja:

Neki Eskutt, bivši tajnik kmetijskega
ministra Szaba, je bil l. 1925. obsojen na
pet let ječe zaradi poverbe. Eskutt je
takrat trdil, da je žrtve mahinacij in da
so ga obsodili zato, da se ne kompromi-
tirajo visoke osebnosti. Tedaj se je ime-
novalo tudi ime grofa Bethlena, ki je bil
predsednik vlade. Ko je Eskutt kazen pre-
sedel, se je trudil, da doseže rehabilitaci-
jo, danes pa je prisostvoval pred sodiščem
razpravi o tožbi, ki jo je grof Bethlen na-
pravi socialističnemu listu »Nepzava« za-
aradi obrekovanja. Njegova nervoznost je
zbudila pozornost orožnikov, ki so ga za-
to preiskali in res našli pri njem velik nož.
To je dalo povod glasovom o atentatu na
grofa Bethlena. Na policijskem ravnanju
pa je Eskutt odločno izjavil, da ni
imel nikakega namena proti Bethlenu.

Pravica šolske mladine

Dober mesec so naše šole, osnovne in srednje, že zopet pridno na delu. Na žalost to delo na srednjih šolah še ni povsod normalno, marveč nosi marsikje še značaj provizorija. Da to ni koristno ne pouku ne vzgoji šolske mladine, je na dlani. Mislimo pri tem predvsem na pomanjkanje učnih moči in na pomanjkanje učnih prostorov. Posledica so še razni drugi manjši in nezaželeni pojavi, vse skupaj pa ovira učenje in v vzgojnem pogledu kvarno vpliva na mlade duše.

Nočemo se danes baviti z vzroki, ki jih je naravno več. A tudi če vpoštevamo razne težkoče in ovire, ki se navajajo ali jih vidimo sami, so ti nedostaki gotovo dokaz, da naša prosvetna uprava še ni na višku, saj se slični pojavi pojavljajo v večji ali manjši meri skoro vsako leto. Iz razprav in resolucij na sestankih staršev smo videli zlasti letos, kako vzbujajo slabo kri in vznemirjajo javnost.

Najvažnejše pa je, da je po teh nedostatih v prvi vrsti prizadeta študijska mladina. Zaradi pomanjkanja učiteljev in učilnic ima na mnogih zavodih le skromen pouk. Skromen pouk je morda srednja velja kot prehodna odpomoč, a res le prehodna in omejena na čim krajšo dobo. Kako naj bi prišla mladina do tega, da bi se ji trajno nudila le okrajna možnost srednješolskega pouka, ki je zajamčen in predpisan po učnem načrtu? Posebno še, ako je ta možnost ukinjena le zaradi zunanjih ovir, ki za našo šolsko mladino ne more nositi krivde. V izrednih letih vojne so se dali taki pojavi opravičevati, zato pa še danes govorimo o pomanjkljivi šolski vzgoji med vojno in o nedostatkostih tako zvanih vojniških izpitov. Res so tudi današnje razmere v marsikakem pogledu izredne, vendar ne toliko, da bi se mogli povrniti k »vzgoji za sibo«. Ravno danes moramo za vsako ceno najti pota, da omogočimo mladini čim boljše in čim bolj popolno vzgojo, ki pa je zajamčena le ob normalnem pouku.

Za mladino še bolj neposredno občutna kakor skromen pouk pa je druga posledica pomanjkanja učiteljev in učilnic, zlasti pouk ob popoldnevih. Proti uvedbi raznih šolskih taks je med starši umerno velik odpor. Najmanjši je bil pač proti zdravstvenemu prispev-

ku, ki znaša, če se ne motimo, 20 Din za učenja in ki je namenjen skrbi za zdravje učeče se mladine. Lepo je, da se uvajajo šolski zdravniki, koristni so šolski ambulatoriji in dispanzerji. A to bo malo zaleglo, ako ne bomo preprečili prenapolnjenih razredov in zlasti ne uporabe istega šolskega prostora po dvakrat na dan. Dopokdne šola konča med 12. in 13. uro, dobro uro kasneje se zopet napolni ista soba z enakim številom učencev. In zopet za štiri ure ali še več. O smotreni higijeni se tu težko govori, zato tega nedostatika ne sme pustiti iz vida nikdo, ki mu je na srcu zdravje naroda.

Pogodskinski pouk pa ima za posledico še druge omejitve zdravega razvoja šolske mladine. Vedno je veljalo načelo, da samo strogo šolska vzgoja za življenje ne zadošča. Pozdravljalo se je zato vsako stremenje mladine, pridobiti si poleg šolskega pouka še drugo znanje, n. pr. v tujih jezikih, v glasbi itd. Za one, ki imajo redni šolski pouk popokme, so take možnosti zelo omejene, saj jim navadno ni dostopen niti pouk v neobveznih predmetih, ki jih nudi šola sama. Poglavitje za sebe tvorijo pri tem telesna vzgoja, zlasti ona s sportom in sokolsko telovadbo. Debat o potrebi izdatne skrbi za telesno vzgojo je že davno zaključena; a kako naj telovadi ali se sportno udeležuje dijak, ko pride komaj do večerje izmučen iz šole? Tudi popoldanski pouk mora zaradi tega ostati le izjemen provizorij, čim krajši in čim bolj omejen.

Prepričani smo, da poznaio in priznavajo vse ali vsaj večino teh nedostatkov tudi čimvečniki, ki vodijo našo šolsko upravo ali lahko na ta ali oni način vplivajo na njo. Ni pa morda pri vseh dovolj globoka zavest ravno onega momenta, ki smo ga podčrtali v današnjem članku: ne gre samo za šolo kot tako, ne samo za starše in javnost; v prvi vrsti gre za mladino, ki ima in mora imeti svoje svete pravice. V vstopom na višje šole je, čeprav nezavestno, prevzela na sebe dolžnosti do sebe, do države in naroda. Tem dolžnostim morajo odgovarjati tudi pravice, ki so bitno združene z njenim telesnim in duševnim razvojem. Ako je mladina osnova narodne in državne bodočnosti, mora njene pravice vpoštevati vsa javnost.

Če vaši svetli lasje vedno bolj temnijo, potem jih umivajte redno z novim specialnim sredstvom »Črna glava« — Shampon »extrablond« z dodatkom »Haarglanze« in očali proti peni. »Črna glava« — »extrablond« čisti lasje in jim sčasoma vrne naravno svetlo barvo, izpiranje s sredstvom »Haarglanze« pa skrbi za zdravje las in za zlatoleskeči sijaj. Očala proti peni pa omogočijo umivanje glave z odprtimi očmi, kar je gotovo velika udobnost. »Extrablond« dobi povsod, kjer je v zalogi »Črna glava« (svetla in temna). Pazite na zelenobeli omot!

Vladna kriza na češkoslovaškem

H. Praga, 18. oktobra.

Predsednik Masaryk se je druga leta vračal s svojega poletnega bivališča na Slovenskem običajno na narodni praznik, 28. oktobra. Letos se je zaradi latentne vladne krize vrnil veliko prej. Takoj po njegovem prihodu so se začela pogajanja med strankami; obenem je bil sklican na zasedanje državni zbor, da bi bil proračun za l. 1933. pravčasno pod streho. Stranke se doslej še niso zedinile glede delovnega programa jesenskega zasedanja in se v Larih vrste politiki drug za drugim, da se posvetujejo z državnim poglavarjem. Predsednik vlade, njegov namestnik, finančni minister in voditelji strank, vsi so že bili pri predsedniku Masaryku, častopisni pa so polni kombinaciji o predstoječi vladni izpremembi.

Pretekli teden so časopisi poročali, da bo rekonstrukcija kabineta izvršena sredi tega tedna in se v tem niso motili. Dosedanji predsednik vlade g. František Udržal je utrjeval in se bolan leži v Karlovih Varih. On je agrarec in zato ga zlasti socialistični tisk napada ob vsaki priloiki. Očita mu, da spi pri razpravah o najvažnejših vprašanjih državne politike. Strankarji vseh smeri agitirajo proti njemu s slinimi očitki, vendar je jasno, da ga pri današnjem stanju stvari ne more zameniti drug, nego zopet le agrarec. Zato so v ospredju javnega zanimanja trije prvaki agrarne republikanske stranke: Udržal, ki še poslavlja od vladnega krmlja, Malypetr, dosedanja predsednik poslanske skupščine, ki prevzema za Udržalom predsedstvo vlade, in Staněk, predsednik agrarne poslanskega kluba, ki pride na mesto predsednika zbornice.

František Udržal je star politik in javni delavec. Bil je češki poslanec še v dunajski zbornici, po prevratu je bil prvi minister narodne obrane, od l. 1927. pa je načeloval čsl. koalicijski vladi, odkar se je moral Svehla zaradi bolezni in izčrpanosti umakniti s predsedstva vlade. Petletno Udržalovo uradovanje spada v najlepšo dobo, ko se je začela gospodarska kriza, se razvijala in dosegla vrhunec. Zato je kaj lahko očitati odstopišnemu predsedniku vlade poptustljivost, nedostojanji krepke volje ter neodločnost v važnih vprašanjih. Ze od samega začetka njegove vlade so ga napadali tajno in javno, češ da je edino on kriv črnih oblakov, ki so se zbirali nad državo.

Jan Malypetr je kmetovalec one inteligentne vrste, ki je na Češkem razmeroma mnogoštevilna, saj so vsi voditelji agrarne stranke tudi sami kmetovalci in poznajo interese kmeta iz lastne skušnje. Novi predsednik vlade je star delavec v organizaciji stranke. Pred prevratom je bil znan kot vzoren gospodar, ki je izvrstno vodil svoje gospodarstvo, obenem pa se je vedno v prvih vrstah udeleževal političnega gibanja svoje kmetijske stranke. Po prevratu je bil dolgo notranji minister, potem pa predsednik poslanske zbornice; kot zastopnik vlade in parlamenta je pri važnih prilikah posetil tudi Jugoslavijo. Danes je 60 let star. Njegov del je obremen s Fügnierjem in Tyršem stal ob zibelki Škola in ta tradicija je ostala v rodbini do današnjih dni. V nji je vzrejen tudi novi predsednik češkoslovaške vlade. V vlado bo prinesel dragoceno glavnicno pridnogo ter vse občje priljubljenosti in pomirlivosti. Načelo in smisel dedenstva vladne koalicije bosta pod njegovim vodstvom ostala nedotaknena.

Tretji agrarec, ki nekako avtomatično prevzame mesto za Malypetrom, je František Staněk, tudi jugoslovanski javnosti že iz časov skupne borbe proti Avstriji dobro znani češki politik. Tudi Staněk je eden izmed starih borcev agrarne stranke in vse trojica nudi najboljšje jamstvo, da se češkoslovaška državna politika ne bo izprememila v ničemer. Morda bodo v vladi izvršene zdaj ali kasneje še druge izpremembe, vendar se pri tem nikakor ne bo izpremenilo razmerje sil med posameznimi strankami koalicije, ker gre v vsem sramo za to, da prevzamejo najvažnejše posle novi ljudje, ki naj pozitivno delavnost zbornice in vlade.

Res, da obe potrebuteta novih sil, toda za sedaj ni mogoče misliti na volitve. Vse stranke se zavedajo, da bi nove volitve ne prinesle nič dobrega, marveč bi samo oslabile koalicijske stranke na korist skrajnih življenj desnice in leve, od koder izhaja vedno nezadovoljstvo z vlado, pa naj so nje ukrepi taki ali drugačni. Pri silni razcepjenosti meščanskih krogov in pri neslogi delavskih strank, ki se ne morejo zediniti niti za skupen delovni program bo dosedanja koalicija še dolgo časa možnost za trdno vlado.

Sklicanje svetovne gospodarske konference

London, 19. oktobra. AA. V političnih krogih govore, da bo predsednik svetovne gospodarske konference, ki se bo vršila v Londonu, predsednik angleške vlade MacDonald.

Zeneva, 19. okt. A. Svetovna gospodarska in finančna konferenca, katere predsedstvo je prevzel MacDonald, je bila, kakor se doznava, sklicana v London za 13. februar.

Proglasitev neodvisnosti Tibeta

Pariz, 19. oktobra. S »Petit Parisien« doznava iz japonskega vira, da so domače vladne čete porazile čete v Tibetu, ki so bile od Anglije oborožene v letih in puškami. Dalaj Lama je proglasil Tibet kot neodvisno državo.

Reorganizacija tajništva Društva narodov

Zaključek 13. rednega zasedanja skupščine DN — Kompromisne rešitve nasprotujočih si zahtev — Delni uspeh manjših držav

Zeneva, 17. oktobra.

Zasedanje skupščine Društva narodov se je zavleklo skoraj za cel teden. Po prvotnih dispozicijah bi morala biti zadnja seja že preteklo sredo, bila pa je šele danes. Obiskana je bila slabo in predsednik Politis, ki bi bil zaradi svoje izredne parlamentarne rutine zaslužil, da bi presegel boj živahnemu in važnemu zasedanju, je govoril skoraj praznim kiopem, ko je ob zaključku podal običajno bilanco ravnokar zaključene sezone. Večina delegatov in novinarjev je zapustila Zenevo že poprej in ostali so le še oni, ki so morali.

Zakasnitev je povzročila proračunska komisija, ki ni mogla doseči po statutih DN potrebnega soglasja glede svojih predlogov plenarni skupščini. Vse druge komisije so končale svoje delo že prejšnji teden in bi jih skupščina lahko odobrila na dveh ali največ treh sejah. Ko pa se je pokazalo, da proračunska komisija še ne bo gotova, je skupščina delala ležerno, da bi izpolnila praznino; predsednik je morda na tistem tudi upal, da bo s tem obdržal delegate in novinarje v Zenevi, vendar pa se mu to ni ravno posrečilo. I. predsednik I. drugi vplivni faktorji so pritiskali na proračunsko komisijo, naj za božjo voljo najde kompromis in konča svoje delo. Komisija je res delala skoro v permanentni in po vrhu še vso noč od petka na soboto, a kljub temu ni mogla predložiti poročila, tako da bi bilo zasedanje zaključeno že v soboto.

Težkoče, ki jih je morala obvladati proračunska komisija, so čitateljem znane že iz prejšnjih dopisov. Dočim je bilo njeno delo druga leta zgled finančno-tehnično brez politične primese in zato tudi ni zbuvalo večje pozornosti, je letos dobilo izrazito politični značaj in je koncentriralo na sebe največjo pažnjo ne le v Zenevi, marveč tudi drugod. Pri sestavljanju proračuna je namreč morala komisija rešiti tudi problem reorganizacije vrhovnega vodstva uradov Društva narodov. Problem je bil na dnevnem redu že več let in so zlasti manjši države zahtevale, da dobe na vodstvo poleg velisti tudi one primeren vpliv. Akutno in neposredno aktualno pa je postalo vprašanje letos z odstopom generalnega tajnika Drummonda.

Zenevsko tajništvo je najvažnejši organ Društva narodov; njegov vpliv je mnogo večji kakor se zdi na videz, in nikakor ni omejen le na tehnično, birokratično poslovanje, marveč posega zelo globoko v vso mednarodno politiko. Ograna večina sklepov v skupščini in svetu DN je taka, kakor jih je na tistem pripravilo tajništvo. Tajništvo samo je organizirano hierarhično in generalni tajnik je v njem absoluten šef. Vsi ostali člani tajništva so le njegovi organi, ki izvršujejo svoje posle po naročilu in pod odgovornostjo generalnega tajnika. To velja teoretično tudi za njegovega pomočnika, za podtajnika in

za direktorje sekcij, vendar pa imajo v praksi vsi ti vodilni uradniki seveda tudi zelo velik samostojni vpliv.

Reformatična stremjenja so se pojavljala v najrazličnejših, dostikrat si navratno nasprotujočih pravicah. Najvišja mesta so bila dosežala pridržana državljana, mnogo večini Generalni tajnik Drummond je Anglež, njegov pomočnik in bodoči naslednik Avenol je Francoz, podtajniki so po en Italijan, Japonec in Nemec (nemški podtajnik je g. Dufour-Feronce, ki no prišel sedaj za nemškega poslanika v Beograd), med 12 direktorji jih 8 pripada velesilam. Zahteva manjših držav je bila, da dobe v tem vodilnem kadru večje zastopstvo in večji vpliv. Fiedrie so na ta način, da je bilo sklenjeno kreirati eno mesto pomočnika generalnega tajnika in to mesto zasesti z državljanom kakke manjše države; splošno se govori, da bo imenovan nek Norvežan. Na korist manjšim državam je tudi drugi sklep, da n bene država ne sme imeti med vodilnim uradnimštvom več kakor dva svoja državljana, čeprav je Nemčija forslala to zahtevo predvsem z ostojo proti Francozom.

Pri svoji veliki izolaciji in svobodi nepriljubljenosti računajo Nemci z dejstvom, da mesto generalnega tajnika, ki se odaja za dobo desetlet let, ne bo tako kmalu pripadlo njim. Vsekakor ga bo za prihodnje desetletje zavzemal Francoz. Zato so naperili Nemci vse sile v to, da bi zmanjšali pooblastila generalnega tajnika in da bi bile vsaj važnejše odločitve pridržane kolegiu, v katerem bi bili tudi vsi podtajniki. Iz čarov na eksperimentalnost in enobnost poslovanja ter na odgovornost se je večina držav upra nemški zahtevi, ki jo je iz enakih razlogov pobijal tudi odhajajoči generalni tajnik Drummond sam. Dosežen je bil končni kompromis, da bo novi generalni tajnik obvezan, o vseh važnejših zadevah informirati oboja svoja pomočnika in vse podtajnike.

O vseh teh in še nekaterih drugih, manj važnih točkah je bil v nedeljo dosežen končni sporazum, tako da je skupščina lahko na današnji plenarni seji odobrila od proračunske komisije ji predloženi proračun Društva narodov za l. 1933 in s proračunom vred tudi reorganizacijo tajništva. Svet DN je medtem že tudi izbral novega generalnega tajnika v osebi dosedanjega pomočnika, g. Josepha Avenola. Skupščina bo izvolitve potrdila na izrednem zasedanju, h kateremu se bo sestala prihodnji mesec, da bo razpravljala o kitajsko-japonskem konfliktu. Odgovoditev je bila po mnenju juristov potrebna, ker zahtevajo statuti DN, da mora biti imenovanje generalnega tajnika postavljeno na dnevni red že ob sklicanju zasedanja, torej ne šele med zasedanjem. Na dnevnem redu sedanjega zasedanja pa je točke ni bilo, ker takrat še ni bilo znano, da bo Drummond obnovil demisijo in vztrajal na njej.

Kolavdacija stanovanjske kolonije pri novi carinarnici

Ljubljana, 19. oktobra.

Vse stavbe moderne glavne carinarnice v Ljubljani so že pod streho in se sedaj po raznih poslojih vrše še notranja dela.

Temeljni kamen carinarnice so lani 3. junija na slovesen način polagali v prisotnosti odličnih zastopnikov mestne občine, raznih civilnih oblasti in uglednih korporacij. Ze 58 let v Ljubljani obstoječa Stavba družba, pogrej Kranjska stavbna družba, je najprej lani začela graditi stanovanjsko kolonijo. Zaposlenih je bilo pri delu do 500 delavcev, katerim je družba vsakih 14 dni izplačala nad 250.000 Dn. Stanovanjska kolonija, namenjena carinarni uradnikom in družinam, obstoja iz pet objektov, v katerih so največ po dve in tri sobane stanovanja, le eno je 4-sobno. Poleg stanovanj so še 4 trgovski lokali, namenjeni v prvi vrsti trgovcem detajlistom za špecerijo in druga živila, le en lokal pa bo določen za trafik, kjer se bodo dobivali tudi vsi kolki in razne golice carinskih dokumentov. V koloniji je na razpolago 25 stanovanj. Ze s. 1. novembrom se prične vseljevanje. Stanovanja bo oddajal ekonomat mestnega načelstva. Vsa so najmodernejše urejena, z vsem potrebnim komfortom, strogo ločena, s kopalnicami in drugimi pritliklinami so le pod enim ključem.

Posebna kolavdacijaska komisija je večerj dopolnile natančno pregledala vseh 5 objektov stanovanjske kolonije. V komisiji so bili: za banko upravo (tehnični odsek): gradbeni inženjtor inž. Viktor Skaberne in inž. Viktor Burger, za mestno občino nadsvetnik Fran Jančigaj, za mestni gradbeni urad inž. Mačkoveš in inž. Miklič, za

glavno carinarnico upravnik Mirko Mijušković, za dravsko finančno direkcijo (carinski odsek) dr. Ibrahim Hadžić, Oman, za Stavbo družbo pa inž. Pretner. Komisija je v celoti in podrobnostih odobrila vse objekte stanovanjske kolonije.

Zbor zadruge slaščičarjev

Ljubljana, 19. oktobra.

V hotelu »Metropol« se je vršil popoldne redni občni zbor Zadruge slaščičarjev in so se ga člani udeležili v velikem številu ne samo iz Ljubljane, marveč tudi z dežele. Načelnik g. Teodor Novotny je prleg njih še posebej pozdravil zastopnika Zbornice za TOI dr. Pretnarja in pa člana načelstva Zveze obrtnih zadrug g. Milka Krapeza ter zastopnika pomočniškega zbora g. Knežlova in g. Pušnarja. Zadruga šteje trenutno 62 članov, od teh 27 ljubljanskih in 35 izvenljubljanskih. Ljubljanski imajo zaposlenih 27 pomočnikov in 13 vajencev, izvenljubljanski pa 10 pomočnikov in 12 vajencev. Biagajniško poročilo izkazuje 6.311 Din prebitka in je bil odboru podan absolutno.

G. Krapez se je spomnil lepega jubileja načelnika N. vnotnega, ki vodi zadrugo že 15 let in je bil vsakokrat izvoljen soglasno. On je iz ljubljanske osnove pokrajinski zadrugo, ki združuje vse člane, Govornik je zlasti naglašal načelnikovo požrtvornost in prid članstvu. Priporočil je, da ustanovi tudi Zadruga slaščičarjev po vzoru drugih zadrug podporni fond.

Zbornični tajnik dr. Pretnar je enako lepo čestital načelniku, pa tudi zadrugi in naglašal vedno prijetno sočasje z zbornico, kar je rodilo koristi za oboje. Dotaknil se je važnega vprašanja in dal za delne nasvete. Tudi v bodoče bo treba mnogo delati na tem vprašanju kakor tudi na starostnem zavarovanju obrtnikov in decentralizaciji takih socialnih institucij.

V zelo razgibani debati je ga. Petričkova iz Ljubljane stavila vprašanje glede pravic avtomatskih bufejev, ki posegajo v slaščičarsko stroko, g. Šink iz Kranja v isti zadevi, g. Golež iz Rimskih Toplic glede kranjskijanja s slaščicami, g. Mohar iz Ljubljane o dvojni meri mestnega fizikata glede predpisov za lokale, g. Le. narič zaradi ambulantnega prodajanja slašoloda, ga. Staryjeva iz K-rškega enako, g. Viler iz Logatca pa se je dotaknil vprašanja sušmarstva v stroki, a g. Struna iz Siske je naglašal, naj velja enaka pravica za vse, v ambulanti prodajaj kakor za druge. Na predlog g. Škrbete, naj se nagradi načelnik, ki se je ves čas trudil brnplacno, s 3.000 Din je g. načelnik izjavil, da dar raskoni v posebni fond za podpore.

Po burnem odobravanju je sledil predlog g. Moharja, da se ustanovi pripravljalni odbor za obrtniško zavarovanje. Ta odbor tvorijo gg. Novotny, Škrbe, Šink, Görtner in Lenardič. S tem je bil občni zbor zaključen.

Vremenska napoved

Zagrebiška vremenska napoved za danes: Spremenljivo oblačno, mestoma deževno, hladno. — Situacija včerajšnjega dne: Velika barometrska depresija, ki je prekrivala severno - centralni del kontinenta, se je razširila sedaj tudi nad južne evropske kraje. Visoki pritisk, ki je preko Alpa sezal na Balkan do Črne gore, se je umaknil nad južozahodno Evropo.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Spremenljivo, temperatura se bo dvignila.

Stanje Narodne banke

Po najnovejšem izkazu od 15. t. m. se je zlata in devizna podlaga Narodne banke zmanjšala za 1.9 na 2017.4 milijona Din. Devize, ki se ne vstjelejo v podlago, pa so se povečale za 5.2 na 90.7 milijona Din. Menični portfelj, ki se je v prvi četrtini oktobra dvignil za 55 milijonov Din, je po novem izkazu ponovno narasel za 12.1 milijona Din na 2196.6 milijona Din, dočim so lombardna posojila ostala pri 352.3 milijona Din nespremenjena.

Oblok bankovcev se je skril za 84.3 milijona Din in znaša sedaj 4796.7 milijona Din (to je za 421 milijonov manj nego lani ob istem času in za 715 milijonov manj nego predlanskim). Skrčenje obloka je predvsem posledica povečanja žirovnihi vlog. Obveznosti z rokom so narasle za 78.6 na 796.3 milijona Din, in sicer predvsem žirovne naložbe po raznih računih za 90.2 na 410.8 milijona Din. Kritič obloka bankovcev in obveznosti na pokaz v zlatu in devizah znaša 36.06% (po zadnjem izkazu 26.07%), v samem zlatu pa 31.52% (31.49%).

Stanje na dan 15. t. m. je bilo naslednje (v milijonih Din): v oklepajih razlike nasproti stanju od 8. t. m.): aktivna: podlaga 2017.4 (— 1.9), od tega v zlatu 1763.0 (—), v valutah 1.6 (+ 0.3), v devizah 252.8 (— 2.3); devize, ki se ne vstjelejo v podlago 90.7 (+ 5.2); kovani denar 89.7 (— 6.9); posojila na menice 2196.6 (+ 12.1); lombard 352.3 (—); etari državni dolg 1810.1 (+ 0.2); začasni avans glavne državne blazinice 600.0 (—); pasiva: oblok bankovcev 4796.7 (— 84.3); obvez na pokaz 796.3 (+ 79.6), od tega nasproti državi 7.1 (+ 3.32), po žirovnihi računih 378.9 (— 13.9), po raznih računih 410.3 (+ 90.2); obveznosti z rokom 1479.4 (+ 6.6).

Poslanik Hassel v poslovljni avdijenci

Beograd, 19. oktobra p. Nemški poslanik na našem dvoru, pl. Hassel, ki je imenovan za nemškega poslanika v Rimu, je bil danes sprejet v poslovljni avdijenci pri Nj. Vel. kralju. Jutri odpotuje s svojo družino v Rim.

Enotna platišča za vozovna kolesa

Beograd, 19. oktobra v. Vlada je predložila Narodni skupščini zakon o izpremembi zakona o zaščiti javnih cest in varnosti javnega prometa. Čl. 38 se izprememi in se glasi sedaj: Z uveljavljenjem tega zakona se zabranjuje izdelava novih vozovnih koles s platišči izpod 6 cm širine. Izprememba platišč na starih kolesih v smislu čl. 18. se mora izvršiti najkasneje do 17. junija 1934. Po tem roku vozovi, katerih kolesa bodo imela ožja platišča, kakor pa je s tem zakonom predpisano, ne smejo več obratovati na javnih cestah.

Mussolini proti trianonski pogodbi

Rim, 19. okt. A. Pri izročitvi madžarske poklonitvene adrese, ki ima nad dva milijona podpisov, je zagotovil Mussolini, da vztraja Italija napram kričnim krivicam, ki so zadele Madžarsko po trianonski mirovni pogodbi, na svojem dosedanjem stališču. Krivice, prizadete Madžarski, ki ima v Podunavju svojo misijo in se pri izpolnitvi te misije ne morejo nadomestiti z nobeno drugo državo, se morajo popraviti. Končno je opozarjal na svoje prejšnje besede, da mirovne pogodbe ne bodo trajale vedno.

Pravilnik o oglašanju zdravil

Beograd, 19. oktobra. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je izdal pravilnik o oglašanju zdravil in zdravilnih specialitet v listih.

Kakor znano, so se doslej zdravila in razni zdravilni izdelki oglašali v dnevnih in na razne načine in so oglaševalci največ gledali na komercialni interes, niso pa dostikrat dovolj pazili na veliko nevarnost, ki bi utegnila pretiti konzumentu. V narotju s to prakso zahteva novi pravilnik, da mora vsebovati vsak oglas o zdravilih in zdravilnih specialitetah ter zdravilnih izdelkih točen in popoln naslov tvrdke, ki oglaševani izdelek propagira, odnosno popolni naslov osebe, ki ga oglaš. Nadalje prepoveduje novi pravilnik, da bi oglašale zdravila osebe izven naše države. Prepovedani so tudi oglasi za zdravila, ki se pri nas ne morejo dobiti. Pravilnik odreja tudi pristojnost oblasti v teh vprašanjih in stroge kazni za kršitve teh določil. Glede nastopa obelastev v tem vprašanju in nadzorstva nad izvajanjem pravilnika bo izdan poseben pravilnik.

Ljudska univerza v Beogradu

Beograd, 19. oktobra p. Danes je ob udeležbi najodličnejših predstavnikov kulturnih in humanitarnih organizacij in predstavnikov občine in oblasti bila na svečan način otvorjena Kolarčeva Ljudska univerza v Beogradu. V imenu vlade je prisostval slovesnosti prosvetni minister g. dr. Kojić, slavnostni govor pa je imel univ. prof. dr. Belić.

Kriza finske vlade

Helsingfors, 19. oktobra. d. Vlada je sklenila, da izpusti iz ječe Lapovce, ki so pričeli stavkati z gladom. Ko je razpravljala tudi o izpustu generala Valeniusa, so je pri glasovanju pokazalo razmerje glasov 5 : 5 ter je moral odločiti ministrski predsednik Sunilas, ki se je izrekel za to, da se obdrži general Valenius še nadalje v zaporu. Zaradi tega sklopa sta podala domislijo dva ministra, pristaja narodne združene stranke, izpuščenim Lapovcem so privedli njihovi pristaji pri odhodu iz ječe ovacije. General Valenius nadaljuje svojo gladovno stavko.

Požig v Metliki

Metlika, 19. oktobra.

Včeraj ob pol 2. zjutraj je siredna na šolskem poslopiju zbudila vse meščane in označila požar v samem mestu. Goreti sta začeli hkratu dve gospodarski poslopji na koncu mesta proti Grabrovcu, v hiši Antona Obermana, ki se sedaj nahaja pri mornarici. Na pogorišče so prihiteli domači gasilci, a prav kmalu tudi tovariši iz Rosalnice in iz sosednih bližnjih vasi, ki so slišali streho. Pogoreli sta pa zaradi nedostatka vode hlev, kašča in svinjaki. Gasilci so mogli samo omejevati razširjanje požara na sosedna poslopja.

Pokazalo se je potrebno, ustvariti gasilski načrt za vsako hišo v mestu, da ne bo nepotrebnega neodločenega beganja in lukanja, kje vzeči vodo. Tudi se je ponovno pokazala neobhodna potreba vodovoda, ki naj bi se izvršil čim prej. Pri samem pogorišču je bila polna cisterna vode, toda zaradi hude vročine ni mogel nihče blizu, v sosednih cisternah je pa bilo tako malo vode, da je ni bilo mogoče črpati iz globine. Škodo cenijo na 25.000 Din. Poslopja so bila zavarovana za malenkostno vsoto. Požar je bil ožje podtaknjen in so bile izvršene tri aretacije.

PRIDE! PRIDE!

Najslajši film v tej sezoni je

Franc Leharjeva opereta

Valček sreče

PRIDE! PRIDE!

Naši kraji in ljudje

Dokument bratstva v balkanski vojni

— Na Balkanu grme svojo strašno pesem opovi, slovanska kri se lije v potokih. Vojna na Balkanu je vojna za svobodo, za civilizacijo. Nobena vojna se ni izvirala iz tako plemenitih, tako zvišenih in obenem tako pravičnih motivov kakor ta. Zahtevala bo ogromnih žrtev, zlasti na slovanski strani, saj so zapleteni v njo tri države, ki so meso našega mesa, kri naše krvi, tri jugoslovanske države: Črna gora, Srbija in Bolgarska. Za svobodo zatiranih in trpečih bratov v stari Srbiji in Makedoniji bo dalo svoja življenja na tisoče jugoslovanskih junakov, na polju slave pa bo obležala hekatomba ranjenih borilcev za krst častni in slobodno zlatno. In usodo teh ublažiti in olajšati trpljenje, je naloga vsakega človekoljuba, je dolžnost tistih, ki jih spajajo žrtvami osvobodilne vojne vezi krvi in jezika. . . . Bratje naši so to in bratsko smo jih vsikdar ljubili v dnevi sreče. Ne sreča je sedaj njihova družica, beda njihova tovarišica. Čas je zdaj, da jim dejansko pokažemo svojo bratsko ljubav in da pomagamo otirati bratske solze. Mladina slovenska, spominjaj se, da se bore bratje na Balkanu tudi za tvoje ideale! Slovenka, zamisli se v položaj svojih sestra na Balkanu, ki so poslale svoje moške in brate v krvavo borbo brez nade, da se kdaj še vrnejo. Prosimo vse rodoljubne Slovence in Slovenke, naj se odzovejo glasu krvi ter po svojih močeh žrtvujejo na oltar bratstva in človekoljubia! —

Lop zgodovinski dokument!

Tako se je glasil proglas odbora za zbiranje darov v prid Balkanskemu rdečemu križu, objavljen v slovenskih narodnih glasilih 24. oktobra 1912, na dan, ko se je že nagnila zmaga pri Kumanovem na srbsko stran. Niti zavedati se nismo mogli tisti hip, kako dalekosežna je bila ta odločitev. Šele danes moremo skozi prizmo zgodovine

ne presoditi, kako mračna bi bila bodočnost vseh Jugoslovenov, če bi takrat triumfirala polmesec. V nas je bila sama vera v zmago — in vera je zmagala. Okrepimo se s spomini na veliko odločitev pri Kumanovem, manifestirajmo v soboto zvečer za balkanske borbe in zmagovitost Jugoslavije v vseh bodočih dnehi!

Sarajevski spomin na 20. oktobra 1912

Višji poštni uradnik Slovenec, ki je pred vojno služboval v Sarajevu, nam je poslal naslednje vrstice: Vrhovno vodstvo pošte, telegrafa in telefona v Bosni - Hercegovini je imel bivši »Telegraphen Bureau des Generalstabes« na Dunaju. Osobje se je namerjalo z vojniki, ki so bili pred vojno službo že pošto-telegrafsko izvežbani. Le na vodilna mesta so bili dodeljeni poštni uradniki iz Avstro-Ogrske. Med temi so bili Jugoslovenci zelo redki. Brzljavna centrala Sarajeva je imela direktno zvezo z Budimpeštom, Beogradom, Dunajem, Splitom in Carigradom (na progi Mitrovica - Skoplje - Solun). Ker je bil promet iz zapadne Evrope preko Sarajeva v Orijent (vse tja do Japonske) najcenejši, sta Sarajevo in Carigrad izmenjala dnevno po 1200 in še več brzojav. Čim se je vnela balkanska vojna, smo v Sarajevu takoj slutili, da bo brzljavna zveza s Carigradom kmalu pretrgana. Gotova gospoda je bila sicer nasprotnega mnenja, toda izpolnilo se je vendar tako, kakor smo pričakovali mi. Dne 20. oktobra 1912 sem imel kontrolno službo pri sarajevskem brzljavnem uradu. Ob 12.04 mi javi telegrafist Rek (po rodu Čeh, da je Carigrad sredi oddajanja brzojavke izostala — vod je nedvomno prekinjen. Rekovo prijavo sem kratko kvitiral: »Zbogom, nikdar več!...« Tako je tudi bilo. Srbska vojska je vod že okupirala.

Novi šef kirurškega oddelka v Ljubljani dr. Mirko Černič

Kirurški oddelak državne bolnice v Ljubljani, eden največjih v državi, dobiva novega šefa. Kakor smo že zabeležili, je bil na mesto upokojenega dosedanjega šefa g. primarija dr. Fr. Derganca imenovan dosedanjí primarij mariborske bolnice, g. dr. Mirko Černič, ki bo te dni prevzel svojo novo, važno funkcijo.

Z drjem Černičem ne prihaja v Ljubljano samo eden naših najboljših zdravnikov, znan specialist v kirurgiji, marveč tudi odločen, premočren mož odkritega značaja, močne življenjske volje, plemenitega srca, široke inteligence in inicijativnega duha. V teku svojega dolgoletnega bivanja v Mariboru, kjer se je naselil po prevratu, si je dr. Černič pridobil tudi v javnem življenju ugledno ime, za kar gre hvala njegovim preizkušeni poštenosti, možati odkritosti in trdni nacionalni liniji, ki se oklepa že iz djaških let, ko je aktivno deloval v vodilnih vrstah naše akademske omladine. Kakor je v svoji stroki natančen in eksakten, ne pozna tudi kot človek ovinkarstva in kolebanja. Dr. Černič, ki je sam pisal in — kolikor mu dopušta skopo odmerjeni čas — še vedno suče svoje spretno pero, je tudi literarno široko naobražen

Zaradi umora pred velikim senatom

Morilca obsojena na 20 in 15 let robije

Maribor, 19. oktobra.

Pred velikim kazenskim senatom sta stala danes dopoldne 43-letni posestnik Miha Ivanuš iz Brebrovnik pri Ormožu in 35-letni posestnik Jakob Rozman s Huma, obtožena, da sta v noči na 27. aprila na Pavlovskem vrhu po predhodnem dogovoru in natančnem načrtu umorila priletno prevzitarico Ano Tomažičevo. Obtožnica, ki je precej obširna, opisuje dogodek:

Ob vzhodu Pavlovskega vrha stoji ob potoku srednje velika domačija, na kateri je gospodarila po moževi smrti skrbna gospodinja Ana Tomažičeva. Ze za časa moževega življenja sta zakonca prodala svoje lepo posestvo obenem z dobro idočim milonem svoji rejenki Ljudmili in njenemu možu Mihi Ivanuši, izgovorila pa sta si primeren prevzitek. Po moževi smrti se je Tomažičeva preselila v majhno kajžo, kjer jo je doletela tragična smrt.

Z Ivanuševima, ki sta ji morala dati izgovorjeni prevzitek, se Tomažičeva ni dobro razumela, ker sta jo zanemarjala. Ker je imela prihranjenega precej denarja, si je najela služkinjo Heleno Ruganijevico, ki je bila sicer zelo pridna in porabna, pač pa močno naglušna. Ker jo je mogla le zelo težko priključiti, kadar jo je potrebovala, ji je Tomažičeva letos aprila odpovedala službo. Usodnega jutra je dekla Helena pozvala svojo culico in nameravala zapustiti službo. Se poprej pa se je hotela posloviti od svoje gospodinjice. Ko je vstopila v izbo, se ji je nujil grozen prizor. Okna so bila zastarta s krili in drugimi kosi obleke Tomažičeve, vsa soba pa je bila napolnjena s smradom po smodečih se cunjah. Gospodinja le ježala na trebuhu v postelji, pokrita z odejo od vratu do kolen, pri glavi pa je telo posteljno perilo. V kotu pri vratih je ležal crknen domači pes, zvesti varuh svoje stare gospodinjice. Dekla je takoj sumila, da se je moralo gospodinjici zgoditi nekaj strašnega. Podala se je k sosedu in ga obvestila o vsem, kar je videla. Sosed Zor-

jan je odšel k Sv. Miklavžu in vse povedal domačemu župniku. Za smrt Tomažičeve je zvedela kmalu tudi Ivanuševa žena Ljudmila, ki je vsa zbegnena poiskala moža ter mu velela, naj gre v Ormož in prijavi dogodek orožnikom. Ivanuš je ubogal svojo ženo. Ko so orožniki prišli, so ugotovili dejanski stan s poročilom, da je Tomažičeva umrla naravne smrti.

Čim je orožniška patrulja odšla, so Ivanuševi počistili sobo stare Ane in revo položili na mrtvaški odar. Sosedje so prihajali kropiti in nihče ni slutil nič hudega. Le domači župnik je dvomil v naravno smrt

Danes ob 4., 8 in 9½ uri.
Velenapeti kriminalni »Ufat« film:

DAMA IN SMARAGD

Ogorčen boj v podzemlju,
ki ga je povzročil diamant lepe ženske.
Borba velemestne policije s sumljivimi elementi!
Ery Bos, Karl Ludwig, Diel, Peter Lorre, Hermann Speelmanns.

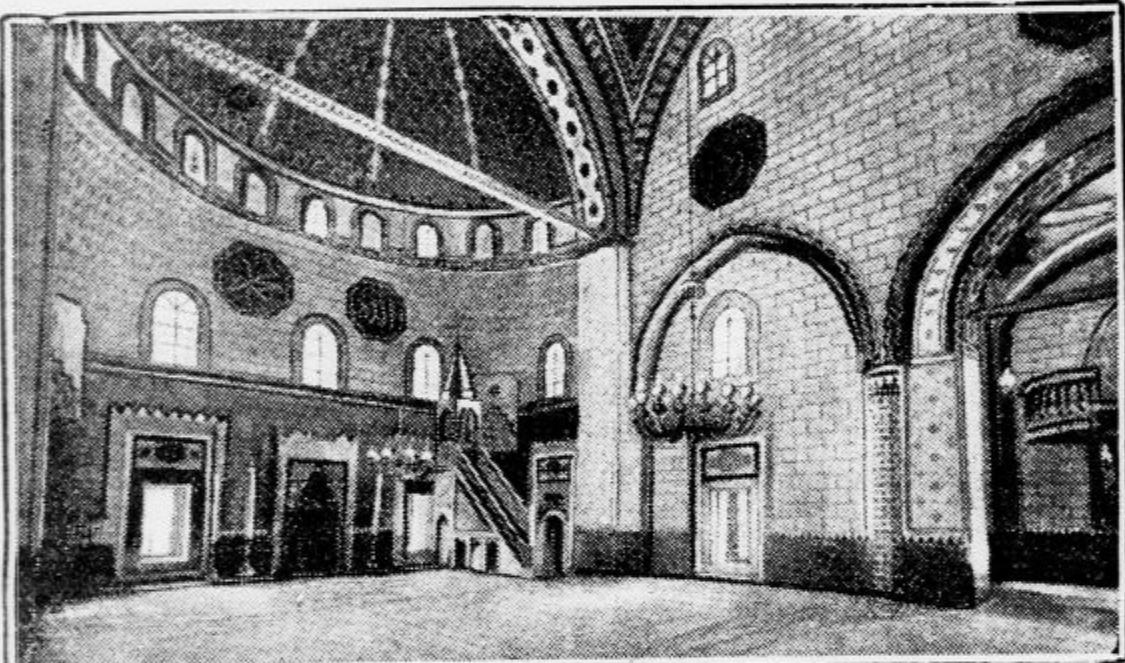
Elitni kino Matica
Telefon 2124

Slovenski književniki, ki so sodelovali pri literarnih večerih v Mariboru, ne bodo pozabili njegove gostoljubne hiše in dr. Černičevega intimnega zanimanja za našo literaturo.

Ob prihodu v Ljubljano želimo primariju dr. Černiču na njegovem novem mestu kar največ uspeha in v Ljubljani, ki mu je bila vsekar ljuba, obilo življenjskega zadovoljstva. Dobrodošeli!

Gretnica Hunyadi Janos je najzanesljivejšje in najidealnejše odvajalno sredstvo.

Sarajevo slavi svojega kulturnega ustanovitelja

Notranjost Husrev-begove džamije, najlepšega svetišča muslimanov v Jugoslaviji

Sarajevo svečano proslavlja te dni štiri-atoletnico, odkar je postalo kulturno središče našega muslimanskega življa po zaklugi Gazi Husrev-bega, ki se je izkazal kot človek velikih kulturno-socialnih koncepcij, čeprav je zavzemal visoko mesto v službi imperialističnega Carigrada. Njegova prosvetna dela so trajne vrednosti za velik del našega naroda. Husrev-beg se pripisuje tudi ustanovitev Sarajeva, dasi je to mesto že starejše. Vendar je svoj pomen dobilo šele z njegovimi ustanovami. Husrev-beg je kot vojaški poveljavnik velike province s svojim reorganizatoričnim, talentom in kulturnimi idejami usmeril življenje v svojem področju v kulturno smer in je pri tem silno nadkrilil mnoge oblastnike poznejših dob.

Husrev-beg se je rodil v Trakiji, kjer je bil že oče visok vojaški dostojanstvenik, rod pa izhaja iz nekdanje Travunije v okolici Trebinja. Šolal se je v Carigradu s sultanovimi sinovi, leta 1500 je bil poslan v Moskvo v važni diplomatski misiji, štiri leta pozneje pa je postal poveljnik Skadra. Ko so leta 1521 padli Beograd, Zemun in Sabac pod turško oblast, je postal zavepovnik in neomejeni gospodar Bosne. Vodil je mnoge vojne pohode, poleg tega pa se je ne samo za sodobnike, temveč tudi v zgodovini uveljavil kot velik kulturni činitelj, kar zasluži posebno občudovanje.

Utemeljil je mnoge kraje po Bosni, svoj delokrog pa je osredotočil v Sarajevo. Njegova džamija, dovršena leta 1530, je najlepši verski hram naših muslimanov. Duhovništvu je prepustil velika posestva, odredil pa je, kako naj se upravljajo vsa poslo-

no korist. Z zgradbo veličastnega svetišča in obiskbo duhovniškega stanu je izvedel veliko splošno prosvetno organizacijo. Ustanovil je tudi medreso (bogoslavnico), ki je bila dovršena, kakor se vidi iz spominske plošče, leta 1537. Za vse, ki so obiskovali in dovrševali to versko višjo šolo, je modri ustanovitelj tudi točno predpisal prosvetni delokrog med ljudstvom. Medresa je imela takoj ob ustanovitvi tudi že veliko knjižnico. Istočasno kakor prosvetne je ustanavljal in urejeval tudi dobrodelne institucije, ki so ostale do danes. Lahko rečemo, da je Husrev-beg že ne dejanski, pa vsaj duhovni ustanovitelj vseh prosvetnih in dobrodelnih ustanov naših muslimanov. S prosvetnim in socialnim delom, si je pridobil neveljavne zasluge za ves muslimanski življenj in tako tudi za vso našo domovino.

Pri ishljasu sledi na kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, popite zjutraj na tešče, brez muje izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja. Zdravniki strokovnjaki pripominjajo, da učinkuje »Franz Josefov« voda sigurno in uspešno tudi pri kongestijah proti jetrom in danki, ter pri končnih žilah, hemeroidih, oboleli prostati in mehurnem katarju. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

KULTURNI PREGLED

O Jurju Križaniću

V pravkar izišli knjigi »Eseji« je Miroslav Krleža posvetil enega najzanimivejših esejev osebi zapostavljene slovanske misli Jurja Križanića. Ta goreči sanjar je po Krležiji zgodnji simbol enega hrvaštva, ki venomer sanjari in hrepeni po nečem daljnem, nedosežnem in se ogiblje aktualnim nalogam in stvarnemu življenju.

Med L. 1617. in 1619. rojeni Juraj Križanić je potekel iz rodu malih plemičev, študiral je pri jezuitih v Zagrebu in v graškem Ferdinandu, obiskoval je kot gojenec madžarsko - hrvaškega kolegija staro bolonjsko univerzo in postal doktor teologije. Kot župnik je služboval okrog L. 1644. v medijimskem Nedelišču, leto kasneje pa v Varaždinu. Ves čas svojega bivanja v provinci je sanjaril o Rusiji in odposiljal na razne naslove pisma in prošnje, da mu omogočijo pot v daljino slovansko matuško.

Krleža je s krenkim pesnikom, bleščeče preizkušnjenim v slikanju okolja in duševnih dram poudincev, opisal Križanićevo potovanje v Rusijo in luč vseslovanskega navdušenja, ki se mu je začela v Bolgoini sin ki skozi štirideset sledečih let, vse do njegove smrti pod dunajskimi zidovi, ni več utrla. Od prvih, češpuberteltnih emocij pri čitanju Herbersteina in Possevine v Bolgoini do onih dolgih viharov zimskih noči v sibirskem pregnanstvu, se je ta vseslovanska

večna luč svetlikala v Križanićevem sreju; pri tej trepetajoči luči je presanjal vse svoje konstrukcije, izpisal vse svoje folijante in prelistal kopice knjig, potujoč vse globlje v prostore svoje fantazije in podeč se vedno bolj tragično za svojimi vetrnimi mlini v abstraktnosti.

L. 1646. je Križanić odpotoval na lastno pest proti Rusiji in dospel v februarju leta 1647. v Smolensk. V Moskvi se je mudil od 25. oktobra do 19. decembra istega leta in se je nato, zadošččen v svojem najstrašnejšem hrepenenju po vseslovanski Indiji Komandiji, vrnil v domovino. L. 1658. je odpotoval iz Rima zopet v Rusijo in je naslednjega leta v septembru mesecu pod krivim imenom prispel v Moskvo. Zdal je pošiljal carju pisma, da mu dal primerno mesto v svoji hierarhiji, toda leto dni pozneje je namesto carjeve milosti prišel ukaz, da je izgnan v Sibirijo. V januarju L. 1661. je ta sanijski duhovni iz hrvaške province, neutešen v svojem vseslovanskem hrepenenju, nastopil dolgo, skrajno naporno pot v Sibirijo. Dospel je 8. marca v Tobolsk in ostal tu v pregnanstvu polnih petnaest let. Šele L. 1677. je smel v spremstvu danskega poslanika zapustiti neskončno deželo vseslovanskega ruskega cara. Odšel je na Poljsko, v Vilno, kjer je stopil v dominikanski red. S četami kralja Ivana Sobieskega je potoval pred Dunaj, ki so ga oblegali Turki. Tu je bil pokopan med žrtvami odločilnega boja

križa in polmesca v osrčju Evrope.

Juraj pl. Križanić se je ogrel za vseslovansko sanjo ob čitanju potopisa grofa Herbersteina, kranskega velikaša, ki je v diplomatski misli potoval v dotlej malo znano Rusijo. Kranski grof je prvi odkril sorodnost med rusko in slovansko govornico, ki jo je poznal iz svoje domovine. Ob čitanju Herbersteinovih opisov Rusije je Križanićevo domišljijo obsnila nova, velika ideja, ona, ki mu je poslej svetila štirideset let: da so vsi Slovani etnično in jezikovno en narod. Krleža tako-le formulira Križanićev panslavizem:

»Križanić je prišel do tega sklepa, razmišljajoč o razkolu med Rimom in Bizantom. Ko je premostil razkol vzhodnega in zapadnega cesarstva z idejo jezikovne istovetnosti med hrvaškimi katoliki in hrvaškimi pravoslavci, je razširil svoje spoznanje še na vse pravoslavne Slovence. Njegova misel se ni zaustavila ob Ribniku vse do Moskve in preko Moskve do Kitajske. Kakor je Flacij Istrski (Flacus Illyricus) mislil, da je baza protestantizma ona miselna in gnotna garancija, da se vsi narodi, pa tudi naš, rešijo rimske nadoblasti, kakor so takratni veliki mišlilni rešili problem tako, da v zvezi s Turki strmoglavijo Dunaj, kakor so se kmelte dvigali, da bi se s sekro in ognjem osvobodili fevda, tako je ta fantastični klerik v Bolgoini prišel do svojega donkihotskega spoznanja: Slovani so en narod, ker govorijo en jezik, a cerkven razkol bo mogoče nadmesti z zedinjenjem vzhodne in pravoslavne cerkve. Ko bo slovanski narod zedinjen v eni sami univerzalni cerk-

vi, bo vrzel ob tla protestantski Sever in germanski premoč, strmoglavil bo Stambul in se sprostil mongolske okupacije, obvala bo bizantsko cerkveno svajstvo in grško hegemonijo ter bo zaživel pravo in suvereno življenje.«

Krleža je ostro, z izrazitimi potezami orisal lik tega panslavista 17. stoletja, z ozađnjem njegove vzhirane, krvave dobe, v kateri se je turška fronta menjavala z avstrijsko - špansko - habsburškimi boji za oblast, in z veliko protireformacijsko kampanjo, ki je prinesla silno ojačenje Rima in fevdalizma. V tej temni dobi na prelomu zgodovinskih linij, se je Križanić »med bloki tedanjih verskih, političnih in kulturnih predsodkov in svetovnih nazorov, med maso in kvantiteto krvavih in blaznih, med požarom in pokolji, vil »lokvav kakor kač« in nosil v sebi svoje osnovno razpoloženje kakor kadilnico z dišečim kadilom...«

Samo Krleža je mogel tako plastično in s toli poglodelno zgodovinsko retrospektivo pokazati panslavista Jurja Križanića v luči njegove dobe in obenem kot simbol — še vedno veljavni simbol hrvaškega donkihotstva, ki beži od realnosti in neposredne odgovornosti v nekako Iononijo, kakor bi dejal Sergej Jesenjin. Esei, ki ga je Krleža napisal o tem dominikancu, nam pričuje, da bo njegov leposlovni spis k Križaniću velik ep ne samo hrvaškega, marveč sploh jugoslovanskega sna v slovansku — sna, čigar romantično mikavnost je prvi občutil Juraj Križanić in ki niti v današnjem času ni izgubila vse svoje sile.

Zagrebsko pismo

Gostovanje goslača Milsteina. — Koncert Zagrebske filharmonije. — Peter Dumšić. Dogodki v operi in drami.

Zagreb, 18. oktobra.

Koncertna sezona se je otvorila z velikim umetniškim dogodkom: nastopil je mladi goslač Nathan Milstein. Umetnosti, ki se skrivajo v tem goslaču, kar ni mogoče opisati; človek ne najde pravih besed, da bi zadostno označil čudovite sposobnosti tega umetnika. Vse, kar bi hoteli povedati o njegovih posebnih odlikah — bodisi v tehničnem, bodisi v muzikalnem oziru — bi se spremenilo v papirnatelo frazo. Milsteinova umetnost je absolutno sintetična in popolna: ton, tehnika, podajanje — vse to je tako edinstveno, da mora tudi najbolj zagriženemu kritiku pasti pero iz rok: tudi on se voljno vda Milsteinovi nenavadni in močni individualnosti. Za prvi zvoki fasciniranja, o njegovi tehniki in čisti intonaciji pa imamo samo eno besedo: čudo!

Zagrebska filharmonija je priredila prvi simfonični koncert. Prireditelj je bila razdeljena v dva dela: prvi del programa je obsegal Mozartovo simfonijo C-dur (Jupiter) in Mendelssohnov koncert za violino in orkester (s solistom Ljerkom Spillerjem). Ta del ni bil najsrečnejši, tudi po izvedbi ne. Vtisk so kvarili mimo drugega preveč očitni defekti orkestra: po vsem tem se ti je videlo, da so Mozarta in Mendelssohna vzel preveč na laško roko. (Richard Strauss je dejal ob neki priliki, da je izvedba Mozar-

Domače vesti

* 70letnica vzornega gospodarja. V Stari vasi pri Bizeljškem je praznoval včeraj 70letnico ugledni in splošno priljubljeni trgovec in posestnik g. Martin Frece. V mladih letih je pod tujim krovom prav skromno začel s trgovino, katero pa je s svojo pridnostjo in poštenostjo plodovito razširil tekom svojega 42letnega delovanja. Pridobil si je zaupanje in ugled deležnikov in je bil vsem vzor dobrega in naprednega gospodarja. Trgovino je pred dobrim letom prodal g. Verstovski, sam pa se še vedno živahno udeležuje na svojem posestvu. Dolga leta je nesebično deloval pri trgovskem gremiju v Brežicah, v občinskem odboru, v krajevnem šolskem svetu ter v okrajnem zastopstvu, kateremu je precej časa predsedoval tudi kot gerent. Vse to je bil zvest in odločen narodnjak in so njegove zasluge priznane tudi z redom sv. Save in jugoslovenske krone. Slavljenicu, ki je zdrav in čil, želimo še mnogo srečnih let.

* Napredovanje. V 4. skupino 2. stopnje je pomaknjen zdravnik g. dr. Fran Jankovič, v 5. skupino pa učitelj g. Miško Čiz. Vrednotenje učiteljskega dela g. Pavla Zavadla, vsi trije na službovanju v kazniški v Mariboru.

* Za proslavo dvajsetletnice balkanske vojne pripravljamo vsem govornikom in predavateljem dr. Lahova knjigo »V borbi za Jugoslavijo«, ki jo je izdala Vojniška družba. Natančen popis kumanovske bitke s slikami je prinesla zanimiva številka »Življenja in svet«. Nekaj podatkov bo prineslo še »Jutro« v prihodnjih številkah.

Zvočni kino Ideal

Rosita Moreno

v filmu španske ognjevitosti

Kraljica ranča

Predstave ob 4., 7. in 9. zvečer.

* Vrhovna uprava pravoslavne cerkve se seli iz Beograda. Pisarne Svetega sinoda in Velikega cerkvenega sodišča se že selijo v Sremske Karlovice v poslopje cerkveno-narodnih fondov prejšnje mitropolije. Preselitve bo dovršena do 1. novembra. Staro poslopje patriaršije v Beogradu bodo začeli porušiti že meseca marca, ker se že samo ruši. Dokler ne bo v Beogradu zgrajeno novo poslopje, bo v Sremskih Karlovcih sedež patriarha srbske pravoslavne cerkve in se bo tam sestajali tudi patriarhijski svet.

* Odsek za šolski radio JUJ sporoča: V šolski radio uri bo jutri predaval g. Mra Engelmannova o dvajsetletnici balkanske vojne namesto že objavljene teme: Momenti iz življenja pesnikov in pisateljev, ki so zastopani v šolskih čitankah.

* Tragična smrt mladega inženjerja. Gozdarski inženjer Radovan Ivković, ki je služboval pri šolski mestni upravi, je bil z gozdarjem Draščevićem na službenem poslu v okolici Muca. Ko sta sva delo izvršila, je inženjer prosil gozdarja, naj mu ustredi kratek divjačin, da jo bo nesel s seboj v Split. Gozdar se je podal naprej, po nesrečnem naključju pa je padel in se je pri padcu srušila njegova puška. Strel je zadell inženjerja v trebuh. Ranjenca so odnesli v Muč, kjer mu je nujno prvo pomoč tamonjski zdravnik, potem pa so ga naložili na avtomobil in odpeljali proti

NAGROBNE SVETILKE

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova ulica št. 4

Slaničevo „novo vino“,
sladko, pristno zdravo, fino
mi tako pogreje kri,
da premoga treba ni.

Vegati pakete
z motorizirano frizurjo
= lahko in hitro delo!

ta teža od izvedbe vseh simfonij — Richarda Straussa. Povsem drugačno sliko smo dobili v drugem delu programa. Tu smo slišali novo orkestralno skladbo domačega skladatelja Frana Lhotke in Bele Bartoka »Plesno suito«. Zdi se naš orkester igral tako, kakor bi ga prešinil popolnoma nov duh. Lahko je mogoče, da je v prvem delu programa bila vmes kakšna umetniška nezadovoljenost. Dirigent tega koncerta, Krešimir Baranović, je dokazal, da mu je moderna, zlasti ritmično izrazita glasba bližja od klasične in romantične. Zato je dirigentov temperament prišel do polnega izraza šele v delih Lhotke in Bartoka: tu je bil mojster zopet v svojem elementu.

* Zagrebški pianist Petar Dumič je priredil po datim presledku klavirski koncert. Dumič je pianist, ki je dosegel prehodil mnoge faze umetniškega razvoja. Vzlic temu je še vedno v dobi »Sturma und Drang«: še danes išče samega sebe in svoj stil. Zbog tega Dumič včasih zaide v majhna glasbena protislova, zlasti v tempu in dinamiki. Posledica je ta, da skuša celo standardnim skladbam klavirske literature dati svoje osebne značilnosti. Ne smemo se potemtakem čuditi, če je marsikatero mesto drugačno kakor bi ga bili pričakovali. V glavnem pa je Dumič pokazal resno prizadevanje in njegov nastop je bil za naše razmere uspešen.

* Med opernimi prireditvami zadnjih 14 dni, ki jih obega naše poročilo, gre prvo mesto D'Albertovi »V nizi« (U dolini), ki smo o nji pisali že podrobneje. V tej operi je gostoval kot Sebastiano praški pevec Josef

Splitu. Teško ranjeni inženjer je bil vso pot pri zavesti ter je rotli svoje spremiljevalce, naj točno sporočijo oblasti njegov opis dogodka, da ne bi imel gozdar zaradi nesreče kakih stitnosti. Ko je avtomobil že zavil v mesto, je ranjenec izlil n. inženjer Ivković je bil star komaj 26 let in doma iz okolice Krusca.

* Alojzij Gorjup t. Po dolgoletnem bolehanju je umrl včeraj zjutraj v Dravljah g. Alojzij Gorjup, šolski upravitelj v Globokem pri Brežicah. Pokojnik se je rodil 1. 1880. na Vrhu pri Kanalu na Goriškem, dovršil je svoje študije v Kopru ter služboval po raznih krajih sežanskega in goriškega okraja. Po prevratu je vstopal v neke let v tužni Goriški, nakar se je pred par leti z družino vrnol prešeli v svobodno domovino. Po dobrem letu službe v Zegarju v Dalmaciji je bil končno imenovan za šolskega upravitelja v Globokem pri Brežicah, kjer je služboval tako rekoč do svoje izčrpanosti. Žehudo bolan je prošil za dopust. Iskal je leka v Ljubljani in je slednjič našel mlir v Dravljah na širokem Ljubljanskem polju. Vse svoje življenje bolehen je prenašal svoje gorje z velikim samozatajevanjem in potrpežljivostjo v krogu svoje družine. Bil je skrben oče in zvest tovariš, za katerim so težko vsem, ki so blagega poklopnika poznali. Bil je zaveden goriški hrabrovec, ki je zaman čakal povratka k bregovom droče Soče. Mnogo prezgodnja smrt mu je bila vsaj v enem pogledu milostna: izkopala mu je grob v svobodni zemlji, ki jo je kubil iz dna srca. Pogreb se bo vršil danes popoldne ob 4.30 v Dravljah, Roka pot 164. Pokojniku svetla spomn, preostali pa naše globoko sožale!

* Žrtve nepredvidnega ravnanja z orožjem. Blizu Trilja v okolici Splita je po nesrečnem naključju našel smrt 40letni posestnik Simon Cović. V žepu suknje je imel z robcem vred tudi nabit samokres, pa je nanj pozabil in se je orožje sprožilo, ko je vlekel robec iz žepa. Krogla je nesrečnemu posestniku prebila želodec. Nesreča se je zgodila pozno zvečer in je težko ranjeni mož nekaj časa še taval po cesti, potem pa umrl zaradi izkrvavitve. Mrtvega so našli drugo jutro ob cesti.

* Krvav dogodek pri ugrabljenju neveste. V romantičnih nasebinah Dobri breg in Sokolina v hribih v okolici Jača je bilo te dni torišče krvave bitke med svati, ki so odvedli neko nevesto, in med sorodnikom dekleta, ki jih je preganjal. Mlada Fatima iz bogate Melčove zadruge v Sokolini se je zaljubila v Osmama Kovčevića iz Dobrega brda ter se dozgovorila z njim, da jo odpelje po starem običaju. Osman je s 14 prijatelji po dogovoru ugrabil nevesto. Osmanova družba je imela s seboj lovske puške in so svatje prepevali in streljali v zrak, ko so vodili nevesto ponoči proti Dobremu bregu. Komaj se je nevesta na skrivaj odpravila iz domače hiše, je prišel v zadržni dom njen sorodnik Osman Melč, ki je bil najbolj nasproten Fatiminim zvezi z mladeničem iz sosednje vasi, ki je bil doma iz ravne hiše in je služil pri nekem trgovcu za pomočnika in hlapca. Ves srdit se je Osman, silno močan mladenič, takoj sam podal na zasledovanje. Ni še bil daleč od hiše, ko je zaslišal petje in streljanje svatov. Oborožil se je z močnim kolom in vstal za njimi. Blizu Dobrega brda jih je dohitel ter ves besen sam naskočil vso družbo. Udril jih je s kolom na vse strani in je po naključju prvega pobil na tla svojega prijatelja Selima Šeho. Ta pomota ga je še bolj zidvala, težko je ranil se enega, tretja njegova žrtve pa je bil sam ženin Kovčević, ki se je rešil smrti na ta način, da ga je splašeni konj nezavestno odnesel. Nesrečnemu Selimu je strahovit udarec s kolom zdrobil lobanjo, da je bil takoj mrtav, a tudi druga dva sta hudo ranjena. Ko so drugo jutro orožniki prišli po Osmama Melča, je mrtvo opravil naprej svojo pot. Z obžalovanjem, da je po pomoči ubil prijatelja, je odšel z orožniki.

* Kaparji na češpljah so se v naši bavični zelo razpasli in prete ugonobiti naše češplje popolnoma. Navodila za pokončenje dobite pri tvrdki »Chemotechnica«, Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču hiše Skaberne).

* Oblike in klobuke kemično čisti, barva, plisra in lika tovarna Jos. Reich.

* Franjo Josef grenica da povsem izvesten občutek in čisto glavo.

* Življenjsko radost, delovno moč čutite samo tedaj, ako vaši notranji organi (želodec, jetra, ledvice) dobro funkcionirajo, če sta vaše telo in kri prosta tujih snovi, kar se zgodi s Saylehnjevo grenico HUNYADI JANOS, izpito zjutraj na tešče pol kozarca, popolnoma naravnim potom. Pazite na etiketo z rdečim srednjim poljem! Dobiva se v lekarnah, drogerijah in vseh boljših trgovinah.

Schwarz, ki nam je prikazal v vsakem pogledu zelo zanimivega in realistično mogočnega Sebastiana.

V Puccinijevi operi »Turandot« se je predstavil našemu občinstvu novo anarizirani operni dirigent Lovro Matičič. Bila je to majhna senzacija tega večera. Mladi dirigent razpolaga z znatno rutino; pokazal je, da pozna partituro odlično, skoraj nazust. Matičič ima z odrom ozek kontakt in muzična v najboljši harmoniji s pevci. Zagrebška opera je dobila z njim vrlo akvizicijo, ki bo s svojimi sposobnostmi, agilnostjo in mladostnimi ambicijami mnogo pripomogla k napredku naše opere.

Naj naš informativni film izpopolnimo še s kronko zagrebške drame.

Tu je bilo precej novosti. Na prvem mestu bodi omenjena spominška predstava Ivi Vojnoviću; ob tej priliki so uprizarili njegovo dramo »Ekvinokvij«. Izvrstna predstava z našimi najboljšimi protagonisti je zapustila globok vtisk.

Premijera Raynaldove žaloigre »Grob Neznanega vojaka« je pomenila velik umetniški dogodek. Pretresljiva tragedija, avtorjeve pesniške misli in bleščeča igra naših igralcev (Dušjin, Podgorska, Sotošek) vse to je učinkovalo v toliki meri, da so mnogim solze zalile oči. Dušjin in Podgorska sta gotovo dosegla višek dramske umetnosti.

Slavni nemški komik Max Pallenberg je fenomenalna osebnost, enako tragična kakor komična, enako komična kakor tragična. Njegova komika ima v sebi resnično tragiko, a njegova tragika je baš v tem, da se smeje, samo za to, da mu ne bi bilo treba jokati, — je dejal nekdo o tem velikem umetniku, in ga je dobro označil. Pallen-

berg je individualnost; kadar je on na odru, sije solnce, če njega ni, zavlja silna praznosta. Zlasti se tedaj, če je ostali ansambl tako slab kot je oni, ki spremlja Pallenberga.

Opera pripravljaja sedaj Musorgskega »Hovankin« v novi režiji in Verdijevo »Aidoo« v popolnoma obnovljeni formi. Dirigiral bo Krešimir Baranović. Sredi prihodnjega meseca pride na oder Puccinijeva »Dekle z zapadca«, ki jo bodo uprizarili pod glasbenim vodstvom Lovre Matičiča; potlej bo re-priza Straussove opere »Kavalir z rožic«. V tej operi bo proslavil 25 letnico odrskega delovanja odlični prvak naše opere Josip Križar. Opereta pripravlja »Madame Dubarry« z Eriko Druzovičovo v glavni ulozi.

Drama pripravlja: Greh (La Faute de l'abbé Mouret), v spomin 30letnice smrti romanopisca Emila Zolaja. To delo bo uprizaril dramski studio. Zatem bo prišla na vrsto »Moderna Popelka« (The Patsy), delo Američana Barry Connorsa, za njo Dehmlovi »Dobrotniki«, in nato Georgea Delancea »Bluff«.

Izmed zagrebških umetniških razstav naj omenim III. razstavo Kluba likovnih umetnic s slikami naših številnih mladih, nadarjenih umetnic in razstavo prof. Frana Krsinića.

Ziga Herseher.

Is češke književnosti. Vzlic krizi, ki je občutno prizadela tudi praški knjižni trg, se obeta še vedno lepa jesenska sezona. Pravkar je književne kroge in občinstvo iznenadil roman znanega kritika in esejista dr. Františka Götza »Padajoče zvezde«, ki je njegovo prvo leposlovno delo. Dejanje se odigrava v gledališkem svetu. Ostale napovedane knjižne novosti izidejo v bližnjih

Slatinske tablete za
hujšanje odstranijo vso preobitno toščo in Vas napravijo vitke, mladostne in lepe.

Apoteka BAHOVEC, Ljubljana

Iz Ljubljane

u. Sprevod v proslavo dvajsetletnice balkanskih zmag bo krenil v soboto zvečer ob 18. izpred Mestnega doma po Kopitarjevi ulici čez Zmajski most, dalje po Resljevi cesti, mimo glavnega kolodvora, nato po Dunajski in Aleksandrovni na Bleiwelesovo cesto mimo banske uprave, dalje po Rimeški cesti, čez Graben in mimo St. Jakoba pred magistrat, kjer bodo izpregovorili odlični predstavniki in zapeli družbeni pevski zbori. V sprevodu bo sviral več godb. Prvotno za nedeljo dopoldne zamišljena akademija se ne bo vršila, zato pa bo Ljubljana s sobotno manifestacijo tem večkratneje dvignila spomin na pričetek dolgoletnih borb za osvoboditev Jugoslovenov. Zastorej v soboto zvečer ob 18. vsi na ulico! Kdor se ne uvrsti v sprevod, naj se postavi v spahir.

u. Proslava češkoslovaške narodnega praznika v Ljubljani bo v petek 28. t. m. v unioinski dvorani. V proslavo tega dne se bo vršil slavnostni koncert, pri katerem bo imel slavnostni govor poslevočedi podpredsednik jugoslovensko - češkoslovaške lige v Ljubljani g. dr. Egon Stare. Pomnoženi operni orkester bo zaigral pod vodstvom ravnatelja Minka Polića Smetanovo overture k operi »Limbus« in pa simfonično pesnitev »Vltava« iz cikla »Moja domovina«. Prvič bo nastopila ob tej priliki na koncertnem odru v Ljubljani gđ. Jelena Hočekova, koncertna pevka iz Prage. Kot koncertni čelist pa bo sodeloval g. Cenek Sedlbauer. Sedeži za slavnostni koncert so v predprodaji v Matičini knjižarni in stanejo od 15 do 6 Din. stojišča so prosta. Člani narodnih društev in dijaštvo jih dobi ravno tako v Matičini knjižarni. Drez vstopni vstop v dvorano ni dovoljen. Vstopnice bodo na razpolago od petka popoldne dalje. Proslava češkoslovaškega praznika je obenem tudi praznik vseh Jugoslovenov, saj je zveza med obema državnima trajna in neomajna. K obilni udeležbi vabi odbor lige.

Ali potrebujete čistilno sredstvo?

Zgodaj zjutraj dosežete normalno lakotno izčrpanje, če vzamete prejšnji večer 2-3 dražje ARTINA. Dobito se v vseh lekarnah. Vsebinska škalica po Din 8—

zadostuje za 4 do 6 krat.

Odobreno od Minister. soc. politike in narodnega zdravja San. oddel. 5. br. 1238 od 12. julija 1932.

u. Pevski zbor »Stevan Mokranjac« iz Bitolja nastopi s svojim 85 članskim meškim zborom 24. t. m. ob 20. v Filharmoniji. Njihovi dvorani z zanimivim programom, ki vsebuje moške in mešane zborje iz vseh delov Jugoslavije. Služaj je hotel, da nsm naši bratje izpod Kajmakalana prinašajo svojo pesem v dnevi, ko se Ljubljana pripravljaja, da proslavi 20letnico balkanske vojne, ki je prinesla svobodo južnim krajem naše domovine in ki je dala mogočen zagon tudi naši svobodi. Vsa narodna zavredna Ljubljana bo najodstojneje proslavila to pomembno obletnico na ta način, da poseti pestri koncerti pevске družine iz krajega juga naše domovine v čim večjem številu. Vstopnice in programi so že v prodaji v knjižarni Glasbene Matice.

u. Pevski zbor Glasbene Matice. Devi ob 20. izjemoma vaja za mešani zbor, v petek ob 18.15 glasbeni pouk.

u. Otvoritvenega družabnega sestanka društva »Krkac« v petek 21. t. m. ob 8. zvečer pri Mikliču se udeležijo zastopniki vseh večjih doklamskih občin z novomeškim županom dr. Režkom na čelu. Po kratkem pozdravnem govoru se bo vršilo predavanje s sklopčnimi slikami o lepota in znamenitostih dolinjske strani. Predavatelj g. inšpektor Wester. Po predavanju godba! Vstop je vsakomur prost! Vstopnine ni!

u. V petek zimskosportni film ZKD »Bela opojnost«. Kmalu pohite sopes nepregledne množice smučarjev na vse strani v prosto naravo. Zato se nam zdj primerno in prav, da nam ZKD predvaja ob

tednih. Tako bo pri »Aventinu« izšla nova zbirka študij in esejev Jirija Karaska z Lvovic »Inicijali« a iluminace, dramskodelo Olge Scheinpligrove »Pan Grünfeld a strašidla«, O. Vočadel pregled angleške literature v 2. stoletju, pesniška zbirka Viljama Zavade in vrsta znanstvenih del tor prevodov iz svetovnih slovstev. Tako bo Mauroiseva knjiga »Edvard VII. in njegova doba« izšla obenem s francoskim izvirnikom. — Činc bo izdal dve knjigi Masarykovih povojnih govorov, izjav in intervjuov, dalje knjigo njegovih »Treh člankov iz zgodovine filozofije« in novo izdanje »Socialnega vprašanja«. Istotam izide tretji del Capkovih »Razgovorov z Masarykom« in drugi del spominov slovaškega voditelja Vavra Srobarja. Pri Ottu izide med drugim literarna študija pisateljica Jana Vrbe o Otokarku Březini. — Med že izšliimi novimi esejističnimi knjigami vzbujajo posebno pozornost zbirka esejev iz angleške književnosti »Pod listnatim stromem«, ki jo je spisal brnski analist, univ. prof. dr. Fr. Chudoba, — Karel Čapek je izdal novo zbirko svojih drobnih člankov z naslovom »O večer obecných čili Zoon politikón« — Zelo obsežna je še vedno prevodna književnost, ki kaže, da češki knjižni trg ne mara niti pred krizo kapitalizata, dasi je omejevanje neizogibno.

Zirjenje Stanleya, znanega raziskovalca Afrike, je obdelal nemški pisatelj Jakob Wassermann v pravkar izšli knjigi »Bula Matari. Das Leben Stanleya«.

Dramatik Max Halbe, ki je znan tudi v naših gledaliških krogih, je pravkar izdal knjigo svojih spominov z naslovom »Scholle und Schicksal«.

Zirjenje Stanleya, znanega raziskovalca Afrike, je obdelal nemški pisatelj Jakob Wassermann v pravkar izšli knjigi »Bula Matari. Das Leben Stanleya«.

Dramatik Max Halbe, ki je znan tudi v naših gledaliških krogih, je pravkar izdal knjigo svojih spominov z naslovom »Scholle und Schicksal«.

Zirjenje Stanleya, znanega raziskovalca Afrike, je obdelal nemški pisatelj Jakob Wassermann v pravkar izšli knjigi »Bula Matari. Das Leben Stanleya«.

Dramatik Max Halbe, ki je znan tudi v naših gledaliških krogih, je pravkar izdal knjigo svojih spominov z naslovom »Scholle und Schicksal«.

PEKO čevlji je pojem dobre obutve

JE eleganten, trpežen in udoben

LE ta čevlji odgovarja Vašemu razvajanemu okusu, zato so

PEKO čevlji obutve za Vas 12453

začetku smučarske sezone najlepši smučarski zvočni film »Bela opojnost« a. k. »Bel vrag«. Film je izdelan po ideji dr. Arnolda Jančka z znamenito Lemj Riefenstahl v glavni vlogi. Sodelujejo najboljši smučarji sveta, med njimi Walter Rimpl in Guzzi Lantschner, ki vzbujata zlasti kot smučarja - komika salve smeha. Vse ljubitelje zimske narave je belega sporta opozorjamo na ta film, ki ga bo predvajala ZKD od petka dalje v Blitnem kinu Matiči.

u. Premijero lepe drame »Ptiki brez gnezda« uprizarj Delavski oder »Svobode« v nedeljo 23. t. m. ob pol 9. zvečer v dvorani Delavske zbornice. Ta drama je otroško nežne vsebine in je po raznih delavskih odrih v čezmestru doživela povsod lepe uspehe. Rožilo ima Ferdo Delak. — Vstopnice v Delavski zborilec po 8, 6 in 4 Din.

u. Ljubljanski šahisti so z veseljem sprejeli vest o reorganizaciji ljubljanskega šahovskega kluba. Preteklo soboto se je vršil sestanek šahistov, na katerem so bili vsi navzoči mnenja, da je nerazumljivo za Ljubljano, ki ima tako številne in močne prišaste šahovske igre, da v resnici nima reprezentativnega šahovskega kluba, odnosno da LSK že par let ne pokaže niske aktivnosti. Vse ljubljanske kavarne in drugi prostori so polni igralcev, ki bi pa mogli organizirati veliko več pripomoči do razvoja šaha, kakor tudi zadovoljevati veselju do prelepe kraljevske igre. V Sloveniji je polno šahovskih klubov, le v Ljubljani ga ni, da bi združili vse šahiste in s tem častno reprezentiral slovensko predstolnico! Na prvem sestanku v soboto, ki se je vršil pod vodstvom g. arhitekta Costaperrane in se ga je udeležila elita ljubljanskih šahistov, je bilo po stvarni debati sklenjeno ožveti klub. V ta namen se bo na predlog g. B. Pleščarja, častnega člana LSK, vršil v četrtek 20. t. m. ob 20. v restavraciji hotela »Slovo« drugi sestanek. K udeležbi so vabljeni vsi, ki hočejo pomagati pri poživitvi kluba. Kakor vidimo, bo Ljubljanski šahovski klub v najkrajšem času začel z delovanjem in tako bo Ljubljana spet stopta na čelo šahovskega življenja.

u. Organizacija JRKD za poljanski okraj se prav lepo razvija. Dne 14. t. m. je bil v Činkolcih gostilni občni zbor in se je ugotovil razveseljv napredek. Znova je pristopilo v organizacijo 54 članov, pristopajo pa še vsak dan novi, tako da utegne postati poljanski okraj naravnost zgleden, prava trdnjava v okrilju veseljavne stranke.

u. Sokol i in krajevna organizacija JRKD za šentpeterski okraj vabita svoje članstvo k pogrebu zveznega člana in tovarša br. Ivana Mikliča. Pogreb bo danes ob 16. izpred bolnišnice mrtvašnice. — Udeležba Sokolov v cirkus z znakom.

u. Vojni tovariši, dobrovoljci! Niso nam ugasnili ideali, torej v zbor, bratje vi dragi! Udeležite se polnoštevno proslave 20letnice Balkanske vojne. Zbratišče na Kerkovnem trgu v soboto ob 17.30. Obenem vam javlja odbor, da se bo vršil dne 25. t. m. pri Činkolcih ob 20. občni zbor zadruge »Dobrovoljske kolonije Dobrodržac«. Vabijo se vsi oni, ki si žele postaviti svoj lastni dom v obliki naselja s spomenikom v počastitev borcev, padlih in umrlih za naše osvobodjenje.

u. Društvo absolutov državnih trgov. skih šol v Ljubljani je otvorilo v torek 18. t. m. tečaj za nemščino, v katerega se je prijavilo nad 100 slušateljev. Zorami občne udeležbe se bo poučevalo v dveh deljenih tečajih, katere bo vodil g. dr. Milan Podgornik. Pouk se bo vršil vsak torek in petek v tednu od 7. do 9. zvečer v prostorih Državne dvorazredne trgovske šole. Glavna naloga gornje družine je predvsem skrb za izpopolnjevanje izobrazbe.

Urhas Marija nasl., najfinjšee kranjske klobase, Ljubljana, Komenskega 16. Tel. 2865

PLESNA VAJA

družabnega odseka Z. P. N. J. se vrši danes zvečer v veliki dvorani UNIONA. 12508

PLESNA VAJA

trgovskih in privatnih nameščenecv danes ob 20.15 v VELIKI KAZINSKI DVORANI

tednih. Tako bo pri »Aventinu« izšla nova zbirka študij in esejev Jirija Karaska z Lvovic »Inicijali« a iluminace, dramskodelo Olge Scheinpligrove »Pan Grünfeld a strašidla«, O. Vočadel pregled angleške literature v 2. stoletju, pesniška zbirka Viljama Zavade in vrsta znanstvenih del tor prevodov iz svetovnih slovstev. Tako bo Mauroiseva knjiga »Edvard VII. in njegova doba« izšla obenem s francoskim izvirnikom. — Činc bo izdal dve knjigi Masarykovih povojnih govorov, izjav in intervjuov, dalje knjigo njegovih »Treh člankov iz zgodovine filozofije« in novo izdanje »Socialnega vprašanja«. Istotam izide tretji del Capkovih »Razgovorov z Masarykom« in drugi del spominov slovaškega voditelja Vavra Srobarja. Pri Ottu izide med drugim literarna študija pisateljica Jana Vrbe o Otokarku Březini. — Med že izšliimi novimi esejističnimi knjigami vzbujajo posebno pozornost zbirka esejev iz angleške književnosti »Pod listnatim stromem«, ki jo je spisal brnski analist, univ. prof. dr. Fr. Chudoba, — Karel Čapek je izdal novo zbirko svojih drobnih člankov z naslovom »O večer obecných čili Zoon politikón« — Zelo obsežna je še vedno prevodna književnost, ki kaže, da češki knjižni trg ne mara niti pred krizo kapitalizata, dasi je omejevanje neizogibno.

Zirjenje Stanleya, znanega raziskovalca Afrike, je obdelal nemški pisatelj Jakob Wassermann v pravkar izšli knjigi »Bula Matari. Das Leben Stanleya«.

Dramatik Max Halbe, ki je znan tudi v naših gledaliških krogih, je pravkar izdal knjigo svojih spominov z naslovom »Scholle und Schicksal«.

Zirjenje Stanleya, znanega raziskovalca Afrike, je obdelal nemški pisatelj Jakob Wassermann v pravkar izšli knjigi »Bula Matari. Das Leben Stanleya«.

Dramatik Max Halbe, ki je znan tudi v naših gledaliških krogih, je pravkar izdal knjigo svojih spominov z naslovom »Scholle und Schicksal«.

Zirjenje Stanleya, znanega raziskovalca Afrike, je obdelal nemški pisatelj Jakob Wassermann v pravkar izšli knjigi »Bula Matari. Das Leben Stanleya«.

Dramatik Max Halbe, ki je znan tudi v naših gledaliških krogih, je pravkar izdal knjigo svojih spominov z naslovom »Scholle und Schicksal«.

Heliodont

je najpopolnejša pasta za zobe. Napravi zobe snežno bele in osvežuje usta. — Cena Din 5.— za tubo. 351

be svojih članov. V to svrhu ima v projektu otvoriti že začetek novembra letos še nadaljnje tečaje za francosčno, italijansko, moderna knjigovodstva itd.

u. Takene pristojbine na gledališke vstopnice. Z današnjim dnem se uvedejo na posamezne gledališke vstopnice takšne pristojbine, in sicer na ložne secede vo 2 Din, na parterne secede od 1. do 11. vrste po 2 Din, za ostale vrste 1.50 Din. Na balkon po 1.50 Din, na galeriji I. vrsta 1 Din, vse ostale vrste po 50 para. Taksa 50 para se plačuje tudi za dijaško in gale-rijsko stojšče. To na podlagi odloka ministrstva prosvete P. br. 35.284.

u. Poštni urad na Dolenski cesti. Akcija mestne občine in interesentov za otvoritev prepotrebnega poštnege urada na Dolenski cesti za Barje in Galjevico je stopila v končno fazo. Vprašanje otvoritve je skoro rešeno, sporazumoti se je treba le še med občno in pošto upravo glede nekaterih formalnosti. Poštni urad bo nameščen v hiši dolenskega mitnice, kjer bo imel dve uradni sobi. Napeljava telefona na Barje pa dela težave. Upali so Barjani, da bodo kmalu dobili svoj telefon, ki je nujno potreben zlasti v kritičnih momentih, tako ob požaru, nesrečah in večjih katastrofah. Telefon nameravajo, kakor je odločeno, napeljati v barjansko šolo.

KINO LJUBLJANSKI DVOR

Tel. 2730.

Svetislav Petrovič — Lil Dagover

v filmu romantične ljubezni

Baron Trenk

Danes ob 4., ½ 8 in 9. zvečer

u. Nov transformator. Prejšnji mesec se je v Topniški ulici za artiljerijsko vojašnico, kjer je zgrajena kolonija mestnih hiš, vršila posebna komisija za postavitev novega transformatorja. Komisije so se udeležili poleg zastopnikov mestne občine in mestne elektrarne še zastopniki banske uprave in bližnji sosedje. Načrti so bili odobreni. Transformator zgrade prihodnjo pomlad.

u. Na živilskem trgu. Vreme je kisto. Zato včerajšnji veliki tržni dan ni kazal na živilskem trgu eno pestrosti kakor običajno. Gob je bilo dovolj, podražile pa so se za 1 do 2 Din pri kg. Gobarice so prinesle samo jurčke v ogromni množini, vsi pa so bili izrednega obsega z velikimi klobuki, dočim je malih jurčkov manjkalo. Nekr kmetica iz Loga pri Brezovici je prinesla pet komadov lepih karšeljnov, ki jih je prodala za 5 Din. Med jurčki je bilo opaziti nekaj sirv in medvedjih tačk. Sadni trg je bil najživljanejši. Vsega v izobilju. Jabolka po kakovosti od 1.50 do 5 in celo 6 Din za kg. Grozjaja vseh vrst

u— Dve aretaciji. Včeraj ponoči je policija aretirala 29-letnega Jožeta Ojsterka, ki je pred nekaj dnevi ukradel nekemu šoferju z voza pred magistratom 300 Din vredno odelo, ki jo je seveda kmalu neke prodal. Motakar pa je osumljen tudi tatvine sukije, ki je izgubila predvčeršnjim iz stanovanja Martina Brjavca na Brjavčevi cesti. Drugi aretiranelec je 20-letni Oskar Stripošek, ki je znan kot tat koles. Kljub se je po doželi v družbi Andreja Ševčeka iz Novega Sada, katerega so prijeli orožniki v Hočah in ga izročili v zaporo mariborskega sodišča.

u— Čigava je srebrna doza? Na Ljubljanskem polju je bil aretiran zaradi nekega poljskega prestopka Bosanec Meh Kovačević, ki se je svojčas družil z znanima tatovoma Rosičem in Hojdeničem. Pri telesni preiskavi so našli težko srebrno cigaretno dozo z monogramom S. P. in napisom na notranji strani: Slavica 7. V. 25. Kovačević trdi, da je dobil dozo od Hojdeniča, a tudi če je to res, bo najbrž držalo, da je bila doza neke ukradena. Lastnik naj se zgasi na policiji.

u— Lutkovni odsek Ljubljanskega Sokola igra v nedeljo v Narodnem domu (vhod z Blewelske ceste) pravilno igrano Janko in Metka. Začetek točno ob 15.

u— Društvo »Tabor«. Drevi ob 20. bo predaval g. dr. Mihelak o gospodarstvu. Člani in prijatelji društva iskreno vabljeni.

u— Ciril-Metodova družba prosti svoje podružnice, da članarino za leto 1932 nakažejo vodstvom blaginje po polovici.

u— Preporodova plesna vaja se bo vršila v soboto v dvorani Trgovskega doma. Za začetek točno ob pol 20. Vodi plesni mojster g. Jenko. Igra priznani Ronny Jazz. Dežnike, ki so bili ob prihodni otvoritvi pomočoma zamenjani, prosimo, da se jih izročijo v soboto v garderobi. Odbor.

u— JNAD Jadran. Danes plesna vaja. Vodi g. Jenko. Igra priznani Ronny Jazz. Začetek točno ob pol 20. Vabi odbor.

Iz Celja

u— Dobrodelni koncert. Celjsko godbeno društvo bo priredilo v soboto ob 20. v mali dvorani Celjskega doma dobrodelni koncert v prid dnevnega zavetišča Zdravstvenega doma v Celju. Kuratorji dnevnega zavetišča, ki že drugo leto oskrbuje v svojih prostorih dnevno nad 50 revnih otrok s tečajem kosilom in popoldanskim malico ter jim nudi zlasti v zimskih mesecih tople prostore in varno nadzorstvo, prosijo vse, ki imajo dobro srce, da bi ob priliki tega koncerta s prostovoljnimi prispevki pomagali lajšati budo v teh težkih časih. Najhujšemu med bedninami bodo hvaležni za vsak prispevek. Koncert bo zaradi dobrega odziva in sodelovanja prvovrstnih umetnikov gotovo lep glasbeni užitek.

Svežo, čisto polt

In bele, mehke roke dobiš z redno uporabo

NIVEA-CREME

Obraz in roke dobe svežo, negovano polt, če jih nadgrneš in na lahko masirane redno zvečer in predno se podaste na prosto z Nivea-creme. Nivea-creme nadomešča potom eucerita maščobo koža, ki se je izgubila in hrani ter joča na ta način klično, aktivno delovanje celic, tako da postane koža zopet čista, mehka, gladka in mladostno sveža.

Nivea-creme. Din 5,00 — 22,00

Ljubljana, P. BEIERSDORF & CO. d.o.o. L. MARIBOR

Gregorčičeva ul. 24

u— Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek 24. t. m. ob 20. bo predaval v risalnici meštanske šole docent ljubljanske univerze g. dr. A. Seliskar o »Vjetrenici«, največji jami v Jugoslaviji. Predavatelj bo na podlagi kakih 10 skopijskih slik opisal krato in čudne življenjske pojave v tej panogi. — Tedaj ruskega jezika, ki ga bo priredilo Ljudsko vseučilišče v Celju, se bo pričelo v petek 21. t. m. v risalnici meštanske šole. Prijave se bodo sprejemale v risalnici v petek ob 19. ob pričetku prve ure.

u— Žrtve nesreč in napadov. 37-letni delavec Ljudevit Mikš s Huma ob Sotli je padel 18. t. m. pri delu tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo pod koleno. 13-letni posestnikov sin Jože Jelani iz Marjagradca pri Laskem je padel 17. t. m. na neki kamen s tako silo, da si je prebil črepanje. 35-letnega dinarja Andreja Colariča ob Sv. Florjani pri Rogatcu je 17. t. m. napadel neki moški z nožem in ga zabodel v levo stran hrbta. V Jurklostru si je 63-letni dinarica Marija Vukličkova 18. t. m. pri padcu zlomila desno podlaktico. — Vsi poškodovanci se zdravijo v celjski bolnici.

u— Mestni kino predvaja danes ob 20.30 izvrstno vojaško zvočno vesoljstvo »Strahlo garnizije«. V glavnih vlogah sloviti komik Feliks Bressart in Lucie Englisch. Glasba: Artur Guttman.

Iz Maribora

u— Slovo primarja dr. Černiča. V ponedeljek zvečer se je v hotelu »Orel« vršil prav iskren poslovilni večer dosedanjega primarja mariborske javne bolnišnice dr. Mirka Černiča. Prišli so predvsem njegovi ožji prijatelji, znanici in stanovski tovariši, med njimi pa tudi zastopniki oblasti, tako oba sreska načelnika dr. Ipa-vice in Makar ter mestni župan dr. Lipold. Večera se je udeležila polnoštevilno tudi mariborska zelena bratovščina s predsednikom ravnateljem Pogačnikom na čelu. Najprej je spregovoril o zaslugah dr. Černiča na zdravniškem področju ter o njegovi veliki srčni dobroti predsednika mariborskega zdravniškega društva dr. Jan-ko-kič. V imenu JČ lige in akademskih starišev je govoril odvetnik dr. Reisman, nakar sta izšla za slovo tople besede iz župana dr. Lipold v imenu mestne občine, v imenu zdravniških tovarišev pa primoril docent dr. Matko. Dr. Černič se je toplo zahvalil. Vse potek večera je pokazal, kako je dr. Černič v Mariboru priljubljen, in kako globoko vrzel je nastala z njegovim odhodom v Ljubljano.

u— Ljudska univerza. Jutri ob 20.15 bo predaval naš znameniti zgodovinar univ.

prof. dr. Ljudevit Hauptmann iz Zagreba o pomembni dobi slovenske zgodovine. Govoril bo o Slovincih na pragu knjižskih uporov in turških bojov. Tema je posebno letos aktualna, ko obujamo spomin na 400-letnico turških napadov na našo zemljo. V petek 28. t. m. bo na Ljudski univerzi spominška proslava biške na Kumanovci. Predaval bo kapetan L. razreda g. Jernej Pavlič.

u— Beg od doma. Včeraj je prijavila najkajšnji mestni policijski branjeva Antonija Puconjeva, stanujoča na Vojašniškem trgu, da je že v ponedeljek zvečer izginila z doma njena 20-letna hčerka Štefka. Mati sumi, da je dekle pobegnilo s svojim fantom Ivanom H. iz Magdalenskega predmestja. Dekle je šibke postave, plavalas, oblečeno v zeleno obleko in svetlosiv plašč. Komur bi bilo o dekletu kaj znano, naj to sporoči predstojništvu mariborske mestne policije.

u— Razvilja zastave vojnih invalidov v Beogradu se udeležijo tudi člani mariborskega krajevnega odbora UVI. Člani, ki se hočejo udeležiti proslave 4. novembra v Beogradu, dobe brezplačno vožnjo v obeh

smereh, prenočišče in hrano za 2 dni v Beogradu. Zglašene naj se nemudoma v pisarni odbora na Rotovškem trgu med uradnimi urami.

u— Pod kolesi avtobusa. Včeraj zjutraj okrog 7. je mestni avtobus povozil v Kopaljski ulici pred Scherbaumovim minom 19-letnega raznašalca kruha Adolfa Zupana, ki je nameraval prehiteti avtobus, vozeč v smeri proti Glavnemu trgu. Avtobus ga je podrl in je fant prišel pod kolesa. Dobil je težke poškodbe na glavi in nogah. Policijanci reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

u— Končno se je pa le ujel Konrad K., ki je letos 25. avgusta ukradel v Gospejni ulici nekemu trgovcu 1800 Din vredno kolo in ga prodal nekemu gostilničarjevemu sinu v Dogašah za 400 Din. Policija je Konrada izročila sodišču.

u— Včerajšnji živiliški trg je bil zopet slabše založen, ker ga je oviralo nastopajoče novo deževno vreme. Cene so nekoliko poskočile. Obilo je bilo gob, med katerimi je bilo nekaj eksemplarjev pravcati velikano. Sadija in grozdja je še vedno dovolj.

Gospodarstvo

Zaščita domače industrije in obrti pri javnih dobavah

Novi obrtni zakon vsebuje v §§ 196 do 205 določbe, ki imajo namen nuditi ugodnosti za povzdigo domače industrije in obrtni delavnosti v državi. Tako je določeno, da so država, samoupravna telesa ter njih zvezi in ustanove dolžni nabavljati vse potrebne obrtne in industrijske izdelke, ki se izdelujejo v državi, redoma od domačih obrtnikov in industrijskih podjetij. Prav tako se morajo tem domačim podjetjem oddati vsa dela za račun države ali samouprav in njihovih ustanov. Pri tem pa morajo ta podjetja uporabljati material, proizveden v naši državi. V inozemstvu se smejo nabavljati le oni proizvodi, ki se ne morejo nabaviti doma. Inozemska podjetja pa smejo opravljati samo ona dela, ki jih v državi ne morejo izvršiti domača podjetja. Proti tem odredbam se sme postopati v postopkih upravičenih primerih samo po predhodni privolitvi trgovskega ministra.

Pri licitacijah, ki jih odreja država in javna samoupravna telesa ter njih zavodi in ustanove, se morajo pogojiti in vzorci za te licitacije, zlasti glede materiala in do-

na kateri smejo sodelovati tudi inozemci. Iz vrst podjetnikov prihajajo pritožbe, da se licitacije ne vršijo po teh predpisih in da se razpisujejo tako, da takoj lahko sodelujejo tudi inozemski ponudniki, namesto, da bi se najprej vršila licitacija samo za domače ponudnike. Glede na tako izigravanje odredb o pospeševanju domače obrtne in industrijske delavnosti prosi trgovski minister v razpisu resorne ministere, da podprejnim uradom in ustanovam dajo navodila, da morajo pri nabavah blaga in odajah del razpisati prvo licitacijo samo za domače ponudnike. Šele tedaj, če bi bila prva licitacija brez uspeha, naj se pri drugi licitaciji dopustijo tudi inozemski ponudniki.

Naraščanje insolvent

Pred dnevi smo objavili splošen pregled o gibanju števila insolvent v prvih treh četrtletjih t. l. (glej »Jutro« od 14. t. m.) danes pa so nam na razpolago tudi podrobni podatki po banovinah. V prvih 9 mesecih t. l. je znašalo v posameznih banovinah število insolvent (konkurzov in poravnanih postopanj) v primeri z odgovarjajočimi podatki za l. 1931:

banovina	prva 3 četrtletja 1932	1931	
savska	354	184	+170
duнавska	267	337	- 70
dravska	239	118	+121
drinska	148	96	+ 52
primorska	104	30	+ 74
Beograd	98	42	+ 56
varždarska	94	63	+ 31
moravska	89	29	+ 60
vrhaska	77	8	+ 69
zetska	53	19	+ 34
	1523	926	+597

Kakor je iz gornje primerjave razvidno, se je letos absolutno najbolj povečalo število insolvent v savski in dravski banovini. Relativno pa kaže največji prirastek vrhaska banovina, kjer so se insolvente skoro podvojile. Ter moravska in primorska banovina, kjer so se potrojile. Manjše število insolvent kakor lani ima letos le duNAVska banovina. Pri tem pa je treba upoštevati, da so se v tej banovini insolvente že l. 1931 silno pomnožila in je navzlic navedenemu število insolvent še vedno na drugem mestu. Zanimivo je tudi, da pride letos do konca septembra samo na savsko, duNAVsko in dravsko banovino 860 insolvent, to je 57 odst. vseh insolvent v državi (lani je bilo v teh treh banovinah 639 insolvent ali 69 odst.).

Gospodarske vesti

u— Zagreb zahteva pavšaliranje trošarin na električni tok. Kakor znano je mestno načelstvo Zagreba napravilo skupno drugični mesti korake pri finančnem ministru v cilju, da se trošarina na električni tok zniža in da se večjim mestom dovoli pavšalno plačevanje te trošarine. Ker bi pavšaliranje trošarine pomenilo bistveno olajšanje administrativnega posla, je mestna elektrarna za tak primer izrazila pripravljenost, da sama plača trošarino ne da bi povzročila ceno za tok. Kakor znano pa v pravilniku, ki je nedavno izšel, ni bilo ustreženo tej želji. Iz poročila, ki ga je podal ravnatelj zagrebske elektrarne upravnemu odboru elektrarne na nedavni seji, posnemamo, da pravilnik pobiranje trošarine zelo komplicira. Predpisani način pobiranja trošarine je tako nepraktičen, da bodo zaradi tega precej narasli administrativni stroški elektrarne. Če hoče zagrebska elektrarna pobirati trošarino tako kakor je predpisano, mora najeti 20 novih delovnih moči. Zato je podražitev toka neizogibna. Upravni odbor elektrarne je sklenil, da ponovno oozori finančno ministrstvo na te nedostatke s prošnjo, da se pobiranje trošarine pavšalira ali pa vsaj pomenostavi, da se ne bi poleg nove obremenitve povečali še administrativni stroški.

u— Jugoslovanski inženjer na vodilnem mestu v Indiji. Doktor inženjer Herman Klinar, sin tukajšnjega gradbenega ravnatelja Klinarja, je dne 7. t. m. odpotoval v Bombay, kamor je bil polician kot asistent tehničnega generalnega ravnatelja Tata Iron & Steel Co. v Jamshedpuru pri Kalkuti, največjega indijskega plavzarskega podjetja za izdelovanje železa in jekla, v katerem je zaposlenih 30.000 delavcev. Generalni ravnatelj tega podjetja se imenuje G. and B. in je sorodnik znanega Mahatme Gandhija. Dr. inž. Klinar se je doslej udeleževal v nekaterih večjih železarnah in jeklarnah v Poljski, Zgornji Šleziji in zapadni Nemčiji. Dr. inž. Klinar, ki se je za eno leto zavezal delovati pri indskem podjetju, je sprejel ponudbo mu mesto pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah, to mesto pa bo utegnil nastopiti šele ob koncu leta 1933.

u— Razpis finančnega ministristva proti izigravanju določi o skupnem davku na poslovanje promet. Davčni oddelek finančnega ministristva je izdal razpis finančnim

Izmed 10 ljudi jih ima 7 zobni kamen ...dobi ga pa lahko vsak!

Izgubljeni zobje — izgubljena mladost!

Nič ne kazi človeka bolj, kakor če je škrbast nobena reč pa ne škoduje zobem bolj, kakor zobni kamen! Ohranite si svoje dragocene zobe — odvrnite nevarni zobni kamen s tem, da čistite zobe vedno s Sargovim Kalodontom! Pri nas je Sargov Kalodont edina zobna krema, ki ima v sebi učinkoviti sulfocinolinov oleat po Dr. Bräunlichu. On odpravi polaga zobni kamen in ohrani zobe močne in zdrave!

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

direkcijam in davčnim upravam, ki se na naša na evidenco in kontrolo odvajanja skupnega davka na poslovni promet. Referat o skupnem davku na poslovni promet bodo odslej prevzeli šefi davčnih uprav, ki so v zvezi s skupnim davkom na poslovni promet. Razpis zlasti opozarja na izigravanje zakona o skupnem davku na poslovni promet. Tako se dogaja da gotove osebe kupujejo na lasten račun sirove kože in jih dajo tvornicam in strojenje in predelavo, pri čemer plača tvornica le splošni (sedaj 2 odstotni) poslovni davek, in to ne od vrednosti blaga, temveč le od dobrih nega plačila za izvršeno delo. Pravilno pa mora tudi v takem primeru plačati tvornica skupni davek na poslovni promet v polnem iznosu, ker se v tvornici za njenje pobere ta davek tudi za vse nadaljnje faze prometa z usmjem in z izdelki iz usnja. Na isti način se izigrava določbe zakona v manufakturni stroki. Trgovci kupi predv in ga izroči tvornici zaradi tkanja na njegov račun, pri čemer tvornica plača le splošni davek od vrednosti usluge, kar je neprimerno manj nego znaša skupni davek na tekstilno blago. Tudi v takem primeru mora tvornica plačati ves skupni davek na poslovni promet ne glede na to, ali dela za svoj ali tuj račun.

Borze

19. oktobra.

Na ljubljanski borzi je danes deviza London v skladu z inozemskimi notacijami v večji meri popustila. Nazadovani sta tudi devizi Amsterdam in Bruselj, dočim se je New York dvignil.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je volina škoda v teku borznega setanka nekoliko okrepila; trgovača se je za kaso po 176, 179 in ob zaključku po 181, 7% Blair-ovo posojilo je nadalje slabo in se je trgovalo po 34,50 in 35. Promet je bil še v delnicah Priv. agrarne banke po 216 in 220.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2308,74 — 2319,10, Berlin 1362,08 — 1372,88, Bruselj 797,74 — 801,68, Curih 1108,35 — 1113,85, London 194,86 — 195,46, New York ček 5722,14 — 5750,40, Pariz 225,32 — 226,44, Praga 170,12 — 170,90, Trst 293,29 — 295,59.

Curih, Pariz 20,33, London 17,57, New York 518,25, Bruselj 71,975, Milan 26,505, Madrid 42,40, Amsterdam 208,325, Berlin 123,075, Stockholm 90,60, Oslo 88,40, København 91,30, Sofia 3,73, Praga 15,55, Varšava 58,05, Bukarešta 3,07.

Efekt

Zagreb. Državne vrednote: Volina škoda 176 — 179, za oktober 178 bl, za december 176 — 178, 7% investicijsko 51 bl, 6% begluške 30 — 33, 7% Blair 34,50 — 35,50, 3% Blair 37,50 — 39,50, 7% rž. hipotek. banka 46 bl; bančne vrednote: Narodna banka 3700 — 3900, Priv. agrarna banka 216 — 219.

Beograd. Volina škoda 179, 175 zaklj., za december 179 zaklj., 7% investicijsko 50,50 zaklj., 6% begluške 33, 32,50 zaklj., 7% Blair 36 zaklj., 7% Drž. hipotek. banka 43 zaklj., Narodna banka 3800 zaklj., Priv. agrarna banka 217, 218 zaklj.

Dunaj. Dunav — Sava — Jadran 13,75, Staatseisenbahnges. 1615, Trboveljska 20,26, Alpine — Montann 11,75, Sečirana 25.

Blagovna tržišča

2170.

+ Chicago, 19. oktobra. Začetni tečaji: Pšenica: za december 48,50, za mare 54, za maj 55; korusa: za december 25,875, za mare 30,50; oves: za december 15,875; rž: za december 31,625, za mare 35,625.

+ Winnipeg, 19. oktobra. Začetni tečaji: Pšenica: za december 50, za januar 54,375. + Ljubljanska borza (19. t. m.) Tendence za žito čvrsta. Zaključki ni bilo. Nudi se: pšenica (slov. postaja, mlevska tarifa, plač. r 30 dneh): baška, 6 kg po 197,50 — 200; baška, 77/78 kg po 200 — 202,50; sremeska, 79/80 po 205 — 210; moka (slov. postaja): baška 30c po 340 — 345; korusa (slov. postaja, mlevska tarifa): baška, umetno sušena po 120 — 125, za november po 125,00 do 125, za december po 125 — 127.

+ Novosadska blagovna borza (19. t. m.) Tendence mirna. Promet 82 vagonov. — Pšenica: baška, okolica Novi Sad, Sombor, srednjebaška, sremeska 150 — 152,50; gornjebaška 152,50 — 154; baška, ladja Tisa 157,50 — 160; ladja Berez 155 — 157,50; gornjebanatska 147 — 150; banatska periteta Vršac 145 — 147,50; sremeska 149 — 151. — Korusa: baška, sremeska, stara 92 — 94, banatska, stara 85 — 87,50; baška, nova, za december — januar 67 — 70; sremeska za mare — maj 87 — 90; sremeska, nova, sušena, mar. Indija 75 — 77. Ječmen: baški, sremeski, 64/65 kg 94 — 96. — Oves: baški, sremeski

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Cetrtek, 20. Zaprtlo (generalna).

Petek, 21. Gospa Inger. Premijera. B.

Sobota, 22. Strast pod bresli. D.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob 20.

Cetrtek, 20. Rusalka. A.

Petek, 21. Zaprtlo.

Sobota, 22. Erika. Opereta. Premijera. Izv.

★

Nekaj besed o »Gospo Inger«. (K jutrišnji premijeri v dramati). Ljubitelji naše drame so se doslej seznanjali le z omili odskrimski deli, ki spadajo med »družabne drame« Henrika Ibsena; starejšega, strogega Ibsena, ki se je boril s temnimi življenjskimi silami za zmago etike in morala, ki kruto razglablja živo trpljenje in vzroke našega trpljenja: krivdo. Da pa velikega nordijskega dramatika popolnoma ocenimo, moramo poznati drame in igre iz prve dobe njegovega umetniškega ustvarjanja: njegov ritem mladosti, patos navdušenja, hrepenenje po ljubezni, svobodi in heroizmu. Ena teh njegovih dram je »Gospa Inger na Oestretu«. Godi se na Norveškem 1528, v dobi bojov za osvoboditev izpod danske oblasti. Mladí Ibsen je živel v Bergenu na Norveškem in je iskreno ljubil svojo domovino. Tam je napisal to dramo 1854. V značaju gospe Inger in njene hčerke Blime je splošni svoje ideale o ženi. Svoji nevesti in poznejši soprogji je rekel nekadašnje: »Zdaj si Blima, poznejši boš gospa Inger.« »Gospa Inger na Oestretu« je druga drama, ki jo je napisal 26 letni Ibsen. Zgrajena je moletsko. Dejanje je napeto do skrajnosti, diktirajo ostra in ljubka, ljubezenski prizori polni globoke pozeje, oblečene povsem zgodovinsko romantično. Mogočna nordijska balada ob zvoku severnega morja, usodna stara in večno nova melodija pikne in oseke človeškega srca. — Marija Vera.

u— »Rusalka« na našem odru. Proti koncu lanske sezone se je pela na našem odru prekrasna Dvofakova opera »Rusalka«, ki je prvi biser češke glasbene literature. Izmed vseh Dvofakovih opernih del je izven čeških mej ostala ta opera stalno na repertoarju vseh velikih gledališč. Opero dirigira kapelnik Stritof, režija je Krefтова. Naslovno vlogo Rusalka poje ga. Gjungenac - Gavellova.

Nova opereta v naši operi. V soboto, dne 22. t. m. se poje prvič na našem odru izvrstna opereta »Erika«. Delo domačih avtorjev, Maksa Simončiča in Janka Gregorčiča. V glavnih vlogah nastopijo gospe Poličeva, Ribčeva in Spanova, ter gg. Janko, Magolič, Peček in Zupan. Režijo vodi g. Ferdo Delak, muzikalno vodstvo pa ima g. Vinko Šušteršič, član opernega orkestra in eden najboljših gojenov dirigentske šole državnega konservatorija v Ljubljani. Po skušnjah sodeč mora delo v vsakem pogledu uspeti, saj ima libretto polno komičnih scen in zapletljiv. V muzikalnem pogledu pa so posamezne melodije take, da morajo takoj postati splošna last. Opozorjamo tudi, da bo nekaj najbolj pesterenih glasbenih točk že za premijero izšlo v tisku.

Plesni večer Pie in Pina Miakarja. Oba nastopajoča umetnika imata v znanjem gledališkem svetu prav dober sloves. Naš rojak Pina Miakar, absolvent Labanovega koreografskega inštituta, je bil član berlinske Kammertanzbühne, dalje baletni mojster na Friedrichshofem gledališču. Oba umetnika sta resnično umetnika v svoji stroki, kar jima je vselej priznala stroga berlinska kritika, kjer sta zelo pogosto nastopala. Poleg tega sta nastopala tudi v Hamburgu, Monakovem, Darmstadt, Dessau in drugod. Kritika je v nallaskavejših besedah priznala velike uspehe, ki sta jih dosegla. Plesni večer bo v ponedeljek 24. t. m. v operi. Vstopnice so v prodaji pri dnevnih blaginjah in operi.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

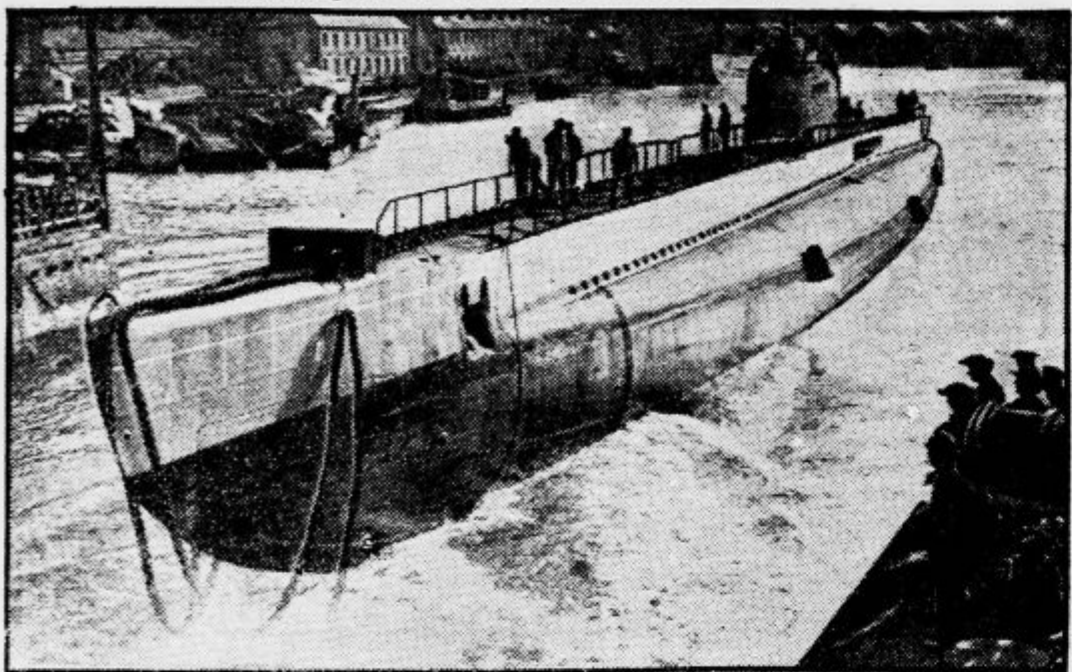
Cetrtek, 20. Zvedave žene. B. Zadnjič.

Petek, 21. Zaprtlo.

Sobota, 22. Friderika. Premijera.

Iz življenja in sveta

Francija za varnost na morju

Najnovejša francoska podmornica »Hercule«, dolga 96 m, zgrajena kot zadnji tip novih podmornic

Umetne sanje

Kaj povzroča moro — Vpliv lege na sanje — Zanimivi poskusi

Prvi, ki je začel sanje raziskovati znanstveno, je bil učenjak Börner, ki je 1855 napravil poskus, da bi ugotovil, od kod izvira mora. Specemu človeku je dal voleno odejo čez obraz, tako da mu je zakril usta in deloma tudi nosnice. Specu človek je prišel težko dihati, obraz mu je postal rdeč, vratne odvodnice so se mu nabrekli, ob vsakem dihu je zastokal — a se ni mogel ganiti. Z veliko muko se je telo končno obrnilo, da se je osvobodilo odeje, dihanje je postalo takoj mirnejše in tako tudi spanje. Ko se je poskušna oseba zbudila, je pripovedovala, da se ji je sanjalo o grdi živali, ki ji je ležala na prsih. Ovirano dihanje je torej vzrok za nastanek more, to ovire pa lahko sledijo iz notranjih organskih motenj.

Poznejši priložnostni poskusi so pokazali, da vzbujajo metanje majhnih kamnov ob šipe v specem človeku n. pr. sanje o bitki, v kateri se oglašajo neprestani streli. Nekoliko kapljic vode na specem je povzročilo, da je sanjal o velikanskem nali. Šele nedavno umrli norveški psiholog Mourley Vold je začel vprašanje sanj raziskovati povsem sistematično.

Ze prejšnji raziskovalci so dognali, da povzroča vsaka sprememba lege v spanju nove sanje. To zavoljo tega, ker se tudi v spanju, in sicer čim lažje je spanje, tem določene, zavedamo telesne lege. Vsak novi vtisk prinaša nove predstave in te spreminjajo sanjske pogodbe.

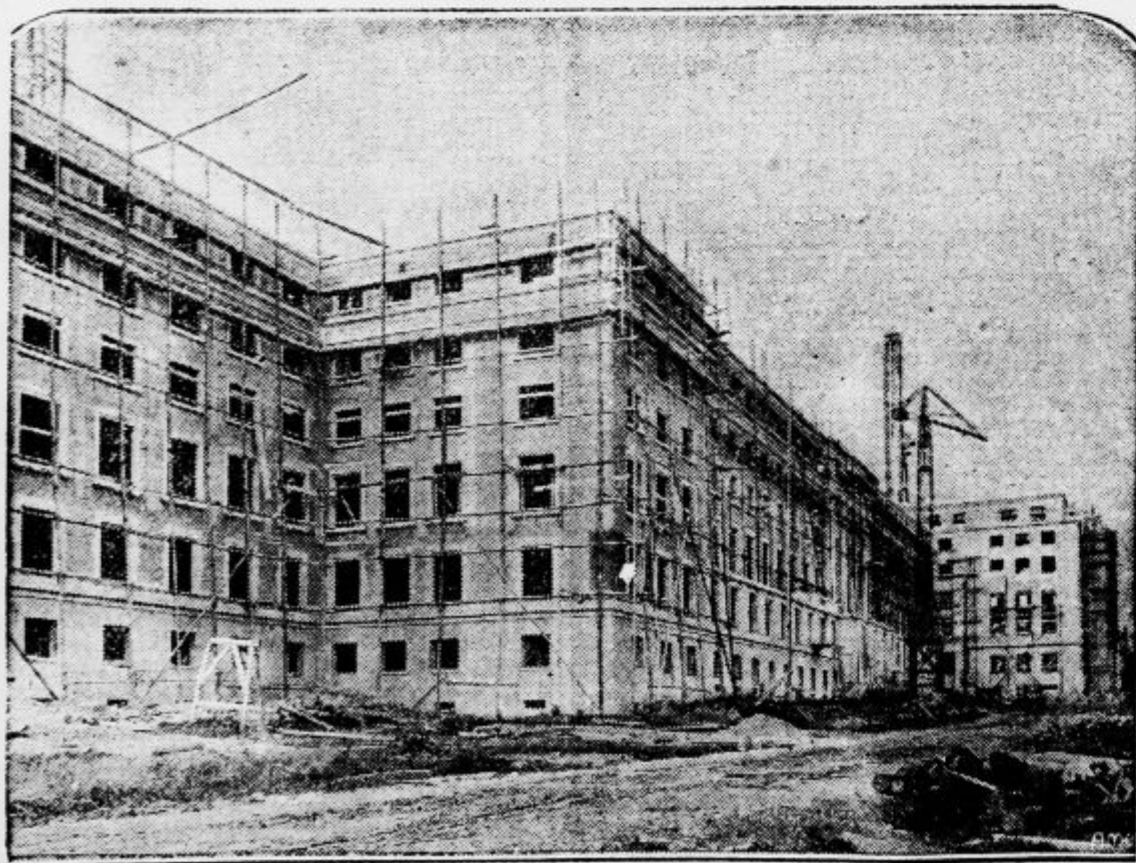
Vold je začel najprvo raziskovati vpliv dražljajev spodnjih končin na značaj sanj. 23 svojih dijakom je n. pr. naročil, naj si obvezajo levi sklep stopala pod gležnjen neposredno, preden so se odpravili spat. Ta obveza je povzročala trajen nočni dražljaj. Kontrolni poskus v prejšnji noči se je izvršil brez obveze. Rezultat je bil ta, da so sanje druge noči vsebovale dva in polkrat več gibalnih občutkov v stopalu in nogi sploh nego v prejšnji noči. Poskusnim osebam se je n. pr. sanjalo mnogo o tem, da sedijo, stojijo, tekajo, se plazijo, jahajo itd. Učinek obveze in njenih dražljajev na mišice nog je bil torej nedvomno.

Tajništvo Društva narodov

Francoz J. A. Avenol, ki ga je izvolil svet Društva narodov za glavnega tajnika

Nova palača Društva narodov v Ženevi

Pročelje nove palače za tajništvo Društva narodov

Pračlovek na Javi

Na Javi so, kakor znano, v zadnjem času odkrili nove ostanke dihrvalnega človeka, tako znanega ngandongskega človeka. Njegova lobanja sliči skoraj povsem lobanji Neandertalca, samo v zadnjem delu lobanje so neke razlike. Te razlike kažejo spet sorodnost z južnoafriškim pračlovekom, ki so ga našli v severni Rodeziji pri Brocken Hillu. Vse ljudi s takšnim tipom lobanje so imenovali javantropi. Živel so na istem prostoru, samo v drugi polovici dihrvalja, kakor znani pitekanthropus, najstarejši doslej znani pračlovek.

V dobi javantropa so vulkani na Javi delovali vse silneje nego danes. Kakor kažejo te najdbe, je bil otok obljuden že v najstarejšem času in dobe, ko so na njem živeli različni tipi, se dajo točno določiti, vsaj bolj točno nego pri južnoafriških in galilejsko palestinskih najdbah. Te najdbe niso mlajše nego mlajši dihrvalj. Po teh najdbah se dajo tvoriti dve morfološki vrsti, in sicer za Zahodno Evropo: Palaeanthropus heidelbergensis, homo neandertalensis, homo sapiens fossilis; za Vzhodno Azijo: Pithecanthropus erectus, sinanthropus, homo soloensis, homo wadjakensis. Pithecanthropus se je razširil v tropskem pasu, sinanthropus pa po kopnem v višini 45. sporednika iz Kitajske ob Rumenski reki proti Kaspiškemu morju. Črtnu morju, po Podonavju in Porenju proti Zahadu.

Novi komisar v Gdansk

Danec Rosting,

ki je imenovan za začasnega komisarja Društva narodov v Gdansk. Definitivna zasedba tega važnega mesta se bo izvršila šele spomladi

Krvni rezervoari v telesu

Učenjakom se je videlo že nekaj časa, da vranica ne more biti edino hranilišče za kri, ki jo telo včas, n. pr. pri prezebanju in težkem mišičnem delu, potrebuje kot rezervo za pospešitev krvnega obtoka. Vranica, ki je kot hranilišče pri psu največjega pomena, je pri človeku za to svrhu le premalo obsežna.

Pri iskanju novih hranilnih organov je tedaj prof. Rein prišel do zaključka, da imajo jetra veliko večje množine rezervne krvi. Ni pa še znano, kako to kri po potrebi spuščati v krvni obtok.

Rein je odkril, da je smatrati pljuča istotako za ogromen krvni rezervoar, a tudi njih delovanje v tej funkciji še ni pojasnjeno.

ATELJE TVRDKÉ

DRAGO SCHWAB

broji najelegantnejše jesenske obleke in površnike Najmodernejše jesensko blago za obleke je dospelo. Vabim na ogled in na ugoden nakup.

Čudne infekcije

V nekem ameriškem strokovnem listu poročajo zanimiv članek o nenavadnih primerih infekcije, ki kažejo, kako malo smo ljudje varni pred boleznijo.

V Chicagu je neki otrok obolen baje na oslovskem kašlju. Izkazalo pa se je, da ga je napadla zelo redka in nevarna infekcija, ki jo povzroča neki egiptovski črv. Otroci ni bil nikoli v Egiptu, a si je pridobil bolezen po polžih, ki so jih imeli njegovi starši v akvariju.

Na otoku Trinidadu je izbruhnila pred nedavnim skrivnostna bolezen, ki so jo ugotovili za stekleno Razširjali pa so jo vampirji, ki jih je na tem otoku dosti.

Dr. Sappington iz Chicaga je opozoril na to, da je naraščanje avtomobilskega prometa, ki je zvezano z nazadovanjem konjskih vprež, povzročilo tudi močno na-

Slavni prof. Avgust Piccard je pravkar objavil svoje najnovejše poročilo o vzletu v stratosfero pod zaglavjem

Skrivnost kozmičnega žarenja

ki ga začenja takole:

»Nad šest tednov je že minilo od onega bajno lepega jutra sredi avgusta, ko sva zapustila z belgijskim fizikom Maksom Cosynsom hrupno vsakdanje življenje na zemlji ter se dvignila na streho sveta, kjer sva z našim FNRS-om plavala v višinah, kamor se poprej še nikdar ni povzpelo človek, da tam, kamor sva že leto dni nameravala, proučiva kozmične žarke ...«

Njegovo zanimivo in vsekoli umljivo pisano poročilo lahko čitate v pravkar izšli številki ilustrirane tedenske revije »ŽIVLJENJE IN SVET«, ki je edini časopis v Jugoslaviji, ki sme priobčevati Piccardove izvirne članke o poletu v stratosfero.

»ŽIVLJENJE IN SVET« se naroča v Ljubljani, Knafljeva ulica 5. Posamezna številka 2 Din

Hoover na svojem volilnem pohodu

Navdušen sprejem ameriškega predsednika v mestu Des Moines v državi Jova

Greta Garbo o sebi

Neresničnost legend o njenem življenju

»Božanska Greta« se je vrnila te dni na Švedsko in je v pogovoru z novinarji povedala, kaj jo je napotilo k temu, da je ostavila svojo »zlato kletko« v Hollywoodu.

V urah svojega kopnenja, pravi, je zmerom mislila na to, da bi filmała spet enkrat na Švedskem, kjer je ustvarila svoj prvi film. V tujini je neprestano mislila na svoje ljubljeno severno morje s polnimi vetrovi in ledenimi zimskimi viharji. Mislila je na blede sonce svoje domovine, na njene pomladi in kalejdoskopsko spremenjive letne dobe. Mislila je na svoje prijatelje in znane obraze. V Hollywoodu se je čutila za najsamotnejšega človeka. To je bil tudi vzrok, da si je želela iz tega kraja proči.

Predvsem, pravi Greta Garbo, jo dolgočasni, če jo tuji ali slučajni znanci obdujejo. Najrajši se igra z otroki, a v prisotnosti tujih oseb postane redkobesedna in b. jazljiva.

V Hollywoodu je živela vedno preprosto. Zadoštujejo ji kuhar, služkinja, šofer in vrtnar. Še danes bi rada živela v eni sami sobici pri kakšni preprosti družini. Samo potreba po samotnosti jo je pripravila do tega, da si je snovala svoj dom. Plavalne, izletne, sončne kopeli in jahanje v dežju so ji bili v Hollywoodu najljubše zabave.

ve. Od javnih lokalov je naraščajo obiskoval la majhne restavracije in zakotna majhna gledališča, kjer je lahko upala, da ne naleti na nobenega znanca. Svoja stanovanja je čisto menjala, samo da se je rešila radovednosti ljudi. Nikoli ni prisostvovala premieram svojih filmov ali filmov drugih zvezd. V družbe je prihajala zmerom v temni obleki in zastrta.

Preda je postala zvezdnica, e sni izogibala preprosti družabnosti. Na obiske hodi neopazno, sede h kamini in govori o vsakršnih zadevah svojega poklica, o tujih filmskih delih in modernih umetnostnih in literarnih pojavih. Čim pa zabri ni hišni zvonec, postane nemirna in če vstopijo gostje, ubeži.

Želi si, da bi nihče ne verjel legend, ki jih reklama širi o njej. Bedasta legenda je n. pr. ta, da se ne zanima za oblačila. Nasprotno, barva, linija, blago njenih oblek so ji nad vse važni, kar ve prav dobro njen risar Adrian. Ta ji izdeluje načrte za obleke in p. treščine osebne rabe. Mode ni nikoli ustvarila, kvečjemu za kakšno obliko klobuka a še to posredno, če ga je nosila prej kakšna druga zvezda.

Zdaj pa je utežala pred slavo in bogastvom ter ostavila vse v Hollywoodu. Zdaj hoče živeti in delati kakor se ji bo sami zljubilo. Čuti se doma.

Smrt egiptskega pesnika

V Kairu je umrl v starosti 64 let egiptski pesnik Savki beg, ki so ga smatrali za največjega predstavnika sodobne arabske literature.

ANEKDOTA

Ko je Rossini umiral, je hotel neki prijatelj po duhovna. Rossini je odklonil: »Hvaia lepa za dobri namen, a mislim, da bo skladatelj, ki je zložil »Stabat mater«, brez nadaljnjega našel odprta vrata v paradiz.«

Vsak dan ena

»Pustite me noter, pustite me noter!«
»Bodite vendar pametni, tu ne stanuje nihče!«
»Nemogoče, saj vendar vidim, da goriluč!«
(»Everybody's Weedy!«)

276.000 sveč na rimskem trgu

Piazza Venezia v Rimu, ob kateri krajuje italijanski diktator Mussolini v palači, ki je bila nekoč palača avstrijskih poslanikov, je (gromen trg in po novih gradbenih delih v njegovi okolici, po novih cestah in zvezah bo postal tudi središče Rima.

Ureditve prometa na tem trgu ne bo delala pač nobenih težav, hujši problem pa je bil problem razsvetljave, ker so se odločili, da je ne bodo vezali na noben, se tako lep in popoln sistem kandelabrov. Ker so hoteli po drugi strani imeti ta trg na vsak način žarko osvetljen, so sklenili nekaj posebnega. Na stolp nasproti palače Venezia montirajo 184 žar metov, ki obsegajo skupno 276.000 sveč. Luč bo raznobarvna, tako da bodo na tla trga projicirali lahko italijansko tricoloro. Palača bo seveda sijajno osvetljena, a žarometi bodo s svoje višine osvetljevali tudi druge reprezentančne zgradbe v Rimu, kakor spomenik Svobode, Kapitol in celo Kolosej.

Jetniki polarnega ledu

V Bachnu ob tečajniku (Kanada) je majhna policijska patrulja z močnimi lednimi stenami ločena od vsega sveta. To vest je prinesla ob svojem povratku ekspedicija, ki jo kanadska vlada vsako leto odpošlje na vis ki sever. Ekspedicija je hotela tu stacionirano patruljo izmenjati z novo, a vsi poskusi, da bi pristala, so bili brezuspešni in ker ji je sami grozilo, da ji ledovje onemogoči pot nazaj, se je morala odločiti za odhod. Z brezličnim brozjavom pa je lahko ugotovila, da se ne prostovoljnim jetnikom ledenega severa ne godi slabo. Šele prihodnje leto jih bo morda mogoče rešiti.

Smrt pomorjanskega pisatelja

Na svojem posestvu v Hockenbergu na Pomorjanskem je umrl v starosti 71 let pisatelj Richard Skawronski, ki je bil pri ljubljen zlasti med nemškimi ljudstvom. Napisal je mnogo romanov in nekatera dramska dela.

Čitate tedensko revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

Michel Zévaco:

173

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

Ko se je tako odločil, ga je minilo vse oklevanje; s trdnimi koraki je krenil naravnost proti Louvru. Prvi človek, ki ga je vprašal, mu je povedal, da se je kralj že pred četrt ure odpeljal z doma.

»Kam pa?« je nehote rekel Pardaillan. »K Sv. Germanu na Trati?«

»Da, gospod.«

»Da bi jih tristo!« je kričnil vitez sam pri sebi. »Stvar mi je jasna! Samo da ne bi prišel prepozno!«

Vprašal je, kdo je službojoči kapitan. Bil je gospod de Vitry. »Za ga je poznal. Zahteval je, naj ga peljejo k njemu. Namestu da bi poslušal njegove vladne puhlice, mu je kar kratko presekala besedo:

»Gospod de Vitry, za vsako ceno moram dobiti njegovo veličanstvo, ki se je brez spremstva odpeljalo z doma. V to potrebujem hitrega konja... Niti sekunde ne smem zamuditi.«

Vitry je poznal Pardaillana. Uganil je, da se godi nekaj usodnega. Ne da bi vpraševal ali okleval, je rekel:

»Pojdite z menoj, gospod de Pardaillan, dal vam bom najboljšega konja, kar jih imam.«

Čez nekaj trenutkov je Pardaillan že skočil na konja in v skok zdrevil po nabrežjih.

In tako smo ga videli dirajočega za sinom po Golobnjakovi ulici, vzdolž obzidanega vrta kraljice Margerite, zavržene žene kralja Henrika IV.

Še nekaj skokov, in Pardaillan, ki je imel boljšega konja, je bil ob sinovi strani. Dirja je ponovil svoje vprašanje:

»Kam, vraga, se vam pa tako mudi?«

Jehan je z roko pokazal na odprto pokrajino in kratko odvrnil:

»Za kraljem!«

V tesnobi, ki ga je dušila, in v goreči želji, da bi rešil vladarja, mu ni prišlo niti na um, da bi dal vitezu jasnejši odgovor. Niti temu se ni začudil, da ga je Pardaillan vendarle razumel, kakor je bilo videti.

Vštric sta molče dirjala dalje. Na koncu Golobnjakove ulice, ko je bilo tudi samostansko obzidje že za njima, sta na levi zagledala kraljevsko kočijo.

Četvorica konj, ki so bili vpreženi vanjo, je besno drevila tja v en dan. Kočija je stal na kozlu, se obupno upiral v vaje in vleke in vlekel za žive in mrtve, da bi jih udaril. A ves njegov trud je bil zaman!

Kočija je bila minila kapelico Svetih očetov. Ulica je tukaj postajala cesta. Na levi je stalo še kakih pet hiš, a dalje tam je bila pokrajina, posejana z drevesi. Še nekoliko dalje je štrlelo morišče s svojimi vešali, in čisto zadaj je tekla Seina, ki je imela na tem kraju zelo visoko in strmo obrežje.

Na desni so bili odprti vrtovi kraljice Margerite. Nad temi vrtovi se je dvigal majhen grič z mlinom na vrhu.

Konji so dirjali kar naravnost; na prvi pogled si moral spoznati, da so se bili splašili. Kakor da bi jih vlekle nepremagljiva moč, so skakali proti reki.

Pijača, s katero so jih bili napojili, je najbrže dražila njihovo žejo. Čutili so, da je voda blizu, in jo ubirali v tisto smer; nič jih ni moglo ustaviti ali odvrniti.

Pot jih je vodila mimo znožja mlina. Nekoliko dalje, na levi, sta stala dva košata hrasta. Še malo dalje so bila vešala. Ali se je mo-

rala kočija razbiti ob eni teh zaprek, ali pa ni bilo več ničesar, kar bi jo bilo moglo zadržati. Skok v reko je pa pomenil gotovo smrt!

Pardaillan in njegov sin sta poglata svoji živali proti kralličine-mu vrtu. Predirjala sta ga kakor vihar, ne meneč se za škodo, ki sta jo napravila na skrbno negovanih gredah. Pardaillan, ki je jahal na sinovi levici, je med jahanjem mirno razlagal:

»Uberiva jo naravnost proti vešalom. Ni vrag, da ne bi bila prej tam, kakor kočija. Pod vešali razjahava in počakava. Ko pridirajo konji do nju, jim planeva oba hkratu naproti. Jaz zgrabim levega, vi pa desnega.«

»Prav, gospod.«

Jehan Hrabremu, ki ni bil vajen, da bi mu drugi ljudje zapovedovali, se je zdelo popolno naravno, da si je Pardaillan prilastil vodstvo.

Pardaillan, hladnokrven kakor vselej v trenutkih dejanja, se je skrivaj ozrl vanj. Videl ga je takisto mirnega in odločnega, kakor je bil sam. Drobno, zadovoljen nasmešek mu je zletel po obrazu.

Iz kočije so ju bili med tem opazili. Dva človeka sta se nagnila skozi vrata. Dvoje glasov je jelo vpiti:

»Na pomoč! Na pomoč!«

»Kralj! Rešite kralja!«

Henrik IV. ni bil sam v kočiji. Vojvoda Bellegardski in vojvoda Liancourtski sta bila pri njem, oba Concinijeva sovražnika. Na vse grlo sta klicala na pomoč. Kralj sam se ni pokazal.

»Pogum!«

»Prihajava!« sta odgovorila oba hkratu Pardaillan in Jehan.

Vse je šlo natanko po Pardaillanovem načrtu. Jezdec sta za časa pridirjala do vešal. Skočila sta na tla, odločno stopila na cesto, se razkoračila in napela vse misli in vse mišice za dejanje. Pardaillan je sinu z nekaj besedami pojasnil, kako naj ravna.

S P O R T

Predzadnji dan balkanskih iger

Ze v soboto smo definitivno dosegli drugo mesto — Zopet lep uspeh Krevsa — V tenisu so naši igralci bili prvi

Atene, 15. oktobra. V Atene je v sredo 13. t. m. prispel Beograđanin Miodovik, ki je danes imel po-jučati naš tim v tekmovalni troskoki in ki bo jutri nastopil v stateti 4 krat 100 m. Zaradi odhoda Beograđanov Novakovića in Stefanovića ima naš že itak zelo oslabljen tim še večje vrzeli, tako da bo pri jutrišnjem tekmovalju naša postava za stateto 4 krat 100 m predvidoma glasila: Miodovik, Slapar, Buratović in Zupančič. Poleg tega bomo brez dvoma izgubili sigurne in dragocene točke v disciplinah skok v daljavo (Novaković) in v teku 400 metrov z zaprekami (Stefanović), ki bi v najslabšem slučaju zasedli četrto mesto (v Zagrebu na izbirnem mitingu je dosegel rezultat 60,6).

Ne zadostuje samo ta handicapi Slapar si je na zadnjem treningu zelo poškodoval nogo na peti; to ga bo sigurno zelo oviralo pri jutrišnjem tekmovalju v metu kopja; ni še gotovo, ali bo sploh mogel nastopiti.

Današnje tekmovalje se je pričelo ob navzočnosti okoli 20.000 gledalcev. Kot prva disciplina se je vršilo takoj finalno tekmovalje v teku 200 m; znak primanjkovala sprinterjev; naše barve ni zastopal nihče. I. Frančević (G.) 22,9; 2. Löwenfeld (R.) 23,4; 3. Semih (T.) 23,6; 4. Nemes (R.) 23,8; 5. Fillakos (G.) 24.

Stanje točk: Grčija 53, Jugoslavija 32, Rumunija 31, Turčija 12, Bolgarija 7.

Predteki in finale 400 m z zaprekami: 1. predtek. 1. Katsis (G.) 63 dve pete, 2. Varbanov (B.) 64 in štiri petine, 3. Kraus (R.) 66 tri petine; 2. predtek: 1. Katsigrigorju (G.) 61 štiri petine, 2. Thaler (J.) 62 tri petine, 3. Virgil (R.) 64 ena petina. Finale: 1. Katsigrigorju (G.) 58 ena petina, 2. Katsis (G.) 59, 3. Virgil (R.) 60 dve petini, 4. Thaler (J.) 61 tri petine, 5. Kraus (R.) 62 štiri petine. Stanje točk: Grčija 62, Rumunija 35, Jugoslavija 34, Turčija 12, Bolgarija 7. Rumunija nas je tedaj prehitela za eno točko!

Troskoki: 1. Panamčolan (G.) 13,675, 2. Mikli (J.) 13,475, 3. Elefariades (G.) 13,44, 4. Gančev (B.) 13,375 (nov bolgarski rekord), 5. Panait (R.) 13,15.

Lep uspeh juniorja Mikli, ki je po lastni neizkušenosti izgubil zmago: Mikovik je bil daleč pod svojo običajno formo in je zasedel šele šesto mesto. Panamčolan se blešča v nogo pri četrtem skoku.

Stanje točk: Grčija 70, Jugoslavija 38, Rumunija 36, Turčija 12, Bolgarija 9. S to disciplino smo definitivno zasedli drugo mesto.

Tek 5000 m: 1. Teukalas (G.) 16:07 štiri petine (nov balkanski rekord), 2. Nanos (G.) 16:11 tri petine, 3. Krevs (J.) 16:16, 4. Manea (R.) 16:19, 5. Panait (R.). Za nas najlepša točka dreva, v kateri si naš odlični Krevs ponovno pribori v ostri konkurenci častno tretje mesto. Kovačič je za sedel šesto mesto, ker je v zadnjih dveh dneh zelo oslabil. Da ni Krevsa oviralo hodenje na strani, bi bil lahko odnesel celo drugo mesto.

Stanje točk: Grčija 79, Jugoslavija 41, Rumunija 39, Turčija 12, Bolgarija 9.

Met diska hel. stil: 1. Gančev (B.) 37,29 (nov balkanski in bolgarski rekord), 2. Silas (G.) 36,53, 3. Kleut (J.) 35,90 (nov jugoslovanski rekord), 4. Kondolatos (G.) 32,75, 5. Havalezt (R.) 32,71. Kleut odlični. Nastop dr. Narančiča ali Maroiličeva bi nam bil prinesel nekaj dragocenih točk.

Stanje točk: Grčija 85, Jugoslavija 44, Rumunija 40, Bolgarija 14, Turčija 12. Bolgarske notisne: 1. Grčija (Pasi), Stavrinov, Marikas, Frančević 3:28 ena petina, 2. Rumunija 3:31, 3. Jugoslavija (Tudan, Ferencik, Zupančič, Miodovik) 3:31 štiri petine, 4. Turčija 3:35, 5. Bolgarija 3:41 štiri petine (Bolgar Pedan je nadel na protij). Grk Pasi je zelo dobro teklo; prevzel je vodstvo od Tudana in pridobil proti njemu okoli 25 m nastoka. Da smo šele tretji je vsekakor v nemanjku dobrih sprinterjev. Zopet Jamnicky za 400 m in skok za 200 m!

Stanje na predzadnjem tekmovalnem dnevu: 1. Grčija 90 točk, 2. Jugoslavija 47, 3. Rumunija 44, 4. Bolgarija 15, 5. Turčija 14 točk.

Jugoslavija hlači v teku 200 m nazadovanje za 3 točke. Grčija ni letos nastopila; tudi Bolgarija in Rumunija izgubila po eno točko. Grčija na za eno. V teku 5 km je Grčija obdržala stanje minulega leta. Grčija je Jugoslavijo odnesla Rumuniji daleč in na koncu z zaprekami zagnala eno točko; pri teku z zaprekami zagnala eno točko; pri teku z zaprekami zagnala eno točko; pri teku z zaprekami zagnala eno točko. Rumunija je odnesla Bolgariji eno točko, v balkanski stateti nas je Rumunija

potisnila na tretje mesto, ostalo neizpremenjeno; v mestu diska hel. stil je odnesla Jugoslavija Grčiji eno točko, ostalo neizpremenjeno; v troskoku smo obdržali svojo pozicijo; Grčija je pridobila na račun Turčije eno, Bolgarija pa na račun Rumunije dve točki.

Po tekmovalju prvih treh dni je razmerje doseženih točk v L. 1931. in L. 1932. naslednje:

Grčija L. 1931. 83, L. 1932. 90 točk, napredek za 7 točk; Jugoslavija L. 1931. 55, L. 1932. 47 točk, napredek za 8 točk; Rumunija L. 1931. 42, L. 1932. 44 točk, napredek za 2 točki; Bolgarija lani in letos po 15 točk; Turčija L. 1931. 15, L. 1932. 14 točk, napredek za eno točko. Vidimo, da so oslabljenost našega tima izrabili samo Grki.

Naglasiti moramo, da je na vse naše atlete zelo vplivala slaba in nezadostna hrana.

Tekmovalja v tenisu na balkanskih igrah

Na balkanskih igrah se je letos tekmovalo po naslednjem sporodu: po dva gospoda poedince, po dve dami poedince in po en par mixed-double. V tekmovalju gospodov poedincev je placement naslednji: 1. Jugoslavija 12 točk, 2. Rumunija 9,

iz življenja na deželi

Iz Litij

i— Proslava kumanovske zmage. S sodelovanjem vseh litijskih narodnih zavodnih društev se bo vršila v soboto ob 20. svečana akademija v litijemskem Sokolskem domu. Pred akademijo bo priredila naša vrta gasilska godba pod vodstvom kapelnika g. Kelemenčiča obhod po trgu. Proslava kumanovske zmage naj bo lepa manifestacija jugoslovanske Litije.

i— Učiteljsko zborovanje. V soboto ob 9. bo imelo naše sresko društvo JUJ zborovanje v Ljubljani v kletni dvorani pri Mikliću. Po predavanju prof. Krošiča o učitelstvu in kmetičem vprašanju in društvenih poročilih si bodo naši učitelji ogledali ljubljanski nebotičnik pod vodstvom graditelja inž. Dimnika.

i— Deževje je preprečilo krst svetogorske kočje. Za zadnjo nedeljo določeni krst svetogorske kočje je onemogočilo deževje. Iz istega razloga je tudi odpadlo zborovanje ekskurzijskega oddelka JUJ, ki je bilo sklicano na Sv. Goro.

Iz Trbovelj

t— Slavski turneje. Naši slavski so se vrnili s pevske turneje polni navdušenja in veselih obrazov, saj so z največjim uspehom nastopili v Ptuj in Mariboru, kjer so bili tako lepo sprejeti, da tega ne bodo pozabili nikoli. Dosedanje poti jim bodo v spodbudo do še večjih uspehov.

t— Avto povozil otroka. Otroci imajo zelo nevarno navado, da tekajo brez cestno tisk pred vozilimi avtomobili, s čimer povzročajo v nevarnost lastna življenja, napravljajo pa mnogo sitnosti tudi sošolcem. To grdo ravnanje smo že večkrat gurali brez uspeha. Tu bodo morali poseči vmes šola in starši, pa tudi javni organi. V soboto popoldne je vozil gasilski avto iz Vod proti Trbovljam. Pred staro bolnico mu je pretekel pod otrok rudarja Lapuha. Šofer vozila ni mogel takoj ustaviti, avto je zašel v dečka in ga močno poškodoval na glavi. Prvo pomoč mu je nudil g. dr. Cizelj, potem pa je bil odpravljen v rudniško bolnico. Previdnost šoferja se je zlahkalo, da ni bila nesreča smrtna.

t— Drobilja ni. Prišel je na dan debeli denar: stotaki in tisočki, izginja pa drobšč, posebno konvanci. Danes v celi dolini dobijo za 100 Din drobšč, vse plačuje samo stotaki in »jurje. Kupi zemljo, pa plaša s stotakom. Pri tej priliki se je pokazalo, da je vendarle še nekaj denarja v dolini, da pa je bil skrit denar v nogavicah. Ljudje se bodo sedaj morda le izpametovali in nalagali v hranilnice, kjer je pač najbolj varen.

Iz Hrastnika

h— Odbor za podpiranje brezposelnih rudarjev Hrastnika in Dola je sestavil na svoji zadnji seji listo brezposelnih rudarjev. Podpora se bo začela deliti z novembrom. Z vsoto, ki jo je podarila TPD, se bo izhajalo kakor štiri mesece. Višina podpore se bo definitivno določila, ko bo izdelan točen seznam.

3. Grčija 6, 4. Turčija 3, 5. Bolgarija 0 točk.

V tekmovalju dam poedince: 1. Grčija 12 točk, 2. Rumunija 9, 3. Jugoslavija 6, 4. Turčija 0 točke, 5. Bolgarija 0 točke; (Turčija je tudi letos nastopila brez dam); Tekmovalje mixed-double: 1. Jugoslavija 4, 2. Rumunija 3, 3. Grčija 2, 4. Turčija 0, 5. Bolgarija 0 točke.

Končni placement: 1. Jugoslavija 22 točk, 2. Rumunija 21, 3. Grčija 20, 4. Turčija 3, 5. Bolgarija 0 točke.

Omembe vredno je da je naš Kukuljević bil najboljši teniški igralec na balkanskih igrah, ki je s sigurnostjo premagal vse svoje nasprotnike, dočim Schaffer niti od daleč ni dosegel svoje običajne forme in je moral marsikatero točko oddati slabšim; v mixed-double smo premagali vse nasprotnice pare; tudi naši drugi Würth in Gostiša nista bili v običajni formi in bi po mnenju zagrebških teniških krogov njuni mlajši kolegi, naša rojakinja Ravnikarjeva in Maksimovičeva, bolje odrezali.

Gradjanski: Avstrija 1:0 (0:0). V tork zvečer je ob umetni razsvetljavi Gradjanski porazil dunajsko Avstrijo z 1:0 (0:0). Gol je zabil Živković. Zmaga Gradjanskega je bila docela zaslužena ter bi bila lahko večja.

ZSK Hermes. Danes ob 20. sestanek vsega prirediteljskega odbora v lokalni zgradbi nedeljskih dirk.

SK Svoboda. Jutri obvezen trening za vse nogometaše, nato članski sestanek v Delavski zbornici, po sestanku seja odbora. Polnoštevilo in točilo!

NSK Sparta. Danes strogo obvezen sestanek vsega članstva v kavarni Vospersnik.

iz življenja na deželi

Iz Litij

h— Prosvetni oddelk sokolskega društva je ponovil v nedeljo burko »Dve nevesti«. Igra je bila malo skrajšana, zelo dobro naštudirana in režirana ter prav dobro podana od strani igralcev, pevec in godcev. Obisk je bil kljub krizi zelo dober.

h— Sokolska tombola se bo vršila neprekinjeno v nedeljo 23. t. m. ob 13. ob lepem vremenu pred, v slabem pa v Narodnem domu.

h— V nedeljskem »Jutru« smo že priobčili, da je prešla v likvidacijo Zadruga pekarna r. z. z. o. z. v Hrastniku. Na prošnjo rade volje popravimo, da pri tem ni misljena parna pekarna konzumnega društva rudarjev, ki bo še dalje obratovala.

Iz Ptuj

j— Odlikovanje. Znanemu narodnjaku g. Josku Lah-u, posestniku, trgovcu in županu v Osleuvecih, je preteklo nedeljo g. sreski načelnik dr. Bratina s primernim nagovorom izročil zaslužno odlikovanje, red Jugoslovanske krone 5. Slavnosti so prisostvovali g. narodni postanec Polovar, orožniški kapetan Cvetković ter predstavniki cerkve, občine, gasilnega in prosvetnega društva. Mnogim čestitkam se pridružimo tudi mi.

j— Sreski kmetijski odbor je nedavno imel sejo. Načelnik Zunković je priporočal, da se pobira od občin primeren prispevek od občinskih doklad, ki se bo stekal v sreski kmetijski sklad. Kljub vsem težkostim je odbor naklonil nekaterim učencem kmetijske šole v St. Jurju polovično oskrbino. Razdolge se bodo tudi nagrade najboljšim bikorecem. Raznim kmetijskim ustanovam so se podelile večje podpore za nabavo gospodarskih strojev, enako kmetijskim in gospodinskim nadaljevalnim šolam Proradun predvideva intenzivnejše delovanje v vseh panogah kmetijstva. O zaščiti in razdolžitvi kmeta je poročal navzoči narodni poslanec g. Petovar. Razpravljalo se je tudi, kako podpreti kmetijstvo glede znižanja pridelovalnih stroškov in zvišanja dohodkov. Svojo pomoč je obljubil tudi navzoči sreski načelnik dr. Bratina.

j— Dramsko društvo pred gledališko sezono. Kakor čujemo, namerava Dramsko društvo pridobiti za gostovanja v letošnji sezoni člane ljubljanskega gledališkega društva. Zeleni bi, da se ta program čimprej izvede, ker se je že povsod pričelo z gledališkimi igrami.

j— Požar po krivdi otroka. V nedeljo okoli popoldne je nastal na gospodarskem poslopiju posestnika Antona Barliča v Zavrču ogenj. Gospodarsko poslopje je bilo v teku eno ure popolnoma uničeno in je škodo prene 20.000 Din. Zgorelo je veliko sena in slame ter gospodarskega orodja. Ogenj je zanetil 4-letni sinček, ki je dobil vžigalice od 2-letnega tovariša, s katerim sta se vedno skupaj igrala.

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

Trboveljski premog naha drva, an-gleški koks dobavlja na dom Kurivo d.10.1. Dunajska c. 38. Telef. 34—34 g.

Pomoč v vseh zadevah nudim »Jutru« mali oglašnik.

Pomoč

v vseh zadevah nudim »Jutru« mali oglašnik.

Zdravje svoje družine

boste najbolj zanesljivo obvarovali s higijenskim kurjenjem

z „Zephir“ pečo

najidealnejša peč

za obitelj z majhnim otrokom. — Neštevila priznanja zdravnikov.

Izdelek:

»ZEPHIR« D. D., SUBOTICA

SAMOPRODAJA:

za Ljubljano: Venceslav Breznik
za Celje: D. Rakusich
za Maribor: Pinter & Lenard.

Sokol

Zbor župnih načelnikov v Beogradu

V nedeljo se je vršil v Beogradu zbor župnih načelnikov in načelnikov našega Sokolstva, ki je bil polnoštevilno obiskan od vseh jugoslovanskih sokolskih žup. Od svezne uprave so bili prisotni I. podstarešina br. Gangl, II. podstarešina br. Paurković, svezni tatnik Brozović in gospodar br. Živković. Rusko Sokolstvo je bilo zastopano po načelniku br. Kambulinu. Zbor je otvoril I. podstarešina Gangl, ki je najprej predstavil zbornim bratom in sestram novega sveznega načelnika br. Miroslava Ambrozića in III. podnačelnika br. Jerasa. Nato je zlasti naglasil, da sta oba brata bila vedno agilna sokolska delavca, ki jih vse naše Sokolstvo pozna dobro že od prej. Tople besede zahvale celokupnega Sokolstva je nato naslovil na odstopivšega brata Bajžija, ki je moral zaradi bolezni odločiti svojo načelniško funkcijo, katero je tako vestno in uspešno odpravljal.

Novi svezni načelnik br. Ambrozić je v svojem pozdravu naglasil, da je sklical svoje najljubše celniške sodelavce v prvi vrsti zato, da z njimi skupno razpravi o bodočem delu in da od njih naravnost izve, ako uživajo njihovo zaupanje in ako mu bodo stali pri njegovem delu na strani. Iz nadaljnjega referata br. načelnika je bilo razvidno, kako si zanišlja on delo v boječnosti. Gradec na dosedanjih uspehih in nadaljujoč delo svojega prednika polaga navi načelnik izredno važnost na župe, ki naj v vsem predstavljajo nekaka žarišča sokolskega dela v državi. Najboljši delavci naj bodo osredotočeni v poedinski župah in kjer bodo nanesle prilike in razmere, naj več žup skupno nekoliko enotno izvaja vse tehniško delo, vse pa v pravcu, da se bo dosegel čim večji pozitivni uspeh. Dalje je predvidena reorganizacija sveznega tehničnega odbora, tako da bo lahko čim praktičnejše izjavil in vodil vse delo. V tem smislu je br. načelnik napovedal tudi nekatere spremembe v sveznih prednjaških šolah. Končno je orisal br. načelnik svoje poglede z ozirom na odnose med Sokolstvom in šolo, vojsko in tudi napram našemu sportu, ki morajo biti čim boljši in tesnejši.

Po načelnikovem referatu se je razvila zelo zanimiva in vsestranska stvarna debata, ki se je sukala okrog načelnikovega programa za bodoče delo, dalje okrog priveditve pokrajinskega zveša v Ljubljani, medletnih tekem itd. Vsi župni načelniki so izrekli sveznemu načelniku svoje zaupanje in obljubili najintenzivnejše sodelovanje v smislu njegovega delovnega programa. Končno je bila izvoljena nova komisija za svezne prednjaške izpite, naka je bil zbor načelnikov zaključen.

O intervjuju

Primerjava anglosaškega in skandinav-skega tiska s srednjeevropskim tiskom nam kaže najbolj očito, kako majhno vlogo ima intervju pri nas. Zdi se, kakor da se srednjeevropski tisk ne zaveda prav velike propaga dne sile, ki jo ima osebnosti z voditelji gospodarskega in duševnega življenja. Sicer se čisto dogaja, da baš ti ljudje, ki bi imeli povedati kaj bistvenega, nimajo sposobnosti, da bi strelali svoje misli tako rekoč iz ržkava in to v obliki, ki bi se prilagajala dnevnemu tisku. Toda večina zavist le od osebnosti novinarja, da-li dobi takoj kontakt z intervjuvancem. Seveda spadajo sem tudi posebno zmorni novinarji z velikim da-

PREKLIC.

Podpisani Cvitko Martin, posestnik in tesar Dol. Prekopa, preključem in obžalujem vse neresnične vesti, ki sem jih širil o Kosmosu Ivanu kot častnem nadzorniku v Krški vasi, ter o Vukčević Mariji, posestnici v Globočah kot dobavitelji.

Krško, dne 15. oktobra 1932.

12507

Cvitko Martin

dokazano v milijonih po-
usem svetu razširjen

357

Konvertiranje Dolarjev

Inozemec, lastnik I. hipoteke od 5.000 dolarjev v Ameriki, čisto obrestovanje 6%, ISCE odjemalca proti tuzemskim dinarjem. Ponudbe pod: »Točne obrestia na oglašni oddelk »Jutra«. 12515

r.m. za prilagoditev, s sposobnostmi čas-nih risarjev in izvršnim spomnilom. Kajti idealni intervju se da napisati le po spominu. Zapisovanje med intervjuvanjem le prelahko prekine kontakt in obvladovanje položaja.

Cene malim oglašom

Zenitve in dopolnjevanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za štiro ali za dajanje naslova Din 5.— Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.— Po Din 1.— za besedo se računajo nadalje vsi oglaš, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kama«, »Auto-motor«, »Kapital«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Običaji« in »Lese« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zasluge«, če se s oglašom nudi zasluge, oziroma, če se išče potnika. Kdor ni po tem rubrikama išče zasluge ali službe, plača za

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se računajo po Din 1.— za besedo, se računata enkratna pristojbina Din 5.— za štiro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglaš socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za štiro ali za dajanje naslova pri oglaših, ki se računajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—

Najmanjši znesek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.— pri oglaših po 1 Din za besedo pa Din 15.—

Vse pristojbine za male oglašje se plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vnapeti v pisnu ohenem s naročilom.

Zasluge

Kdor išče zasluge, plača za vsako besedo 50 par; za naslov ali štiro 3 Din. — Kdor nudi zasluge, pa za vsako besedo 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (3)

Zastopniki

pošteno, pridne in delavne, za vse kraje sprejme. Splošno vzajemno podporno in kreditno društvo v Mariboru. Rotovski trg 8/1. — Zasluge stalen, po zadovoljivem službovanju fiksumi. 41801-3

Zastopstvo

za Ljubljano in okolico, dobro vpeljano moč, 18cm. Ponudbe na oglaš. odd. »Jutra« pod »Agilen 40«. 41403-3

Izvrstno eksistenco nudim rosnim in marljivim zastopnikom ali agencijam organizatorjem iz državnih banovino — s sodelovanjem v Ljubljani, Celju in Mariboru. Za prejem zastopstva z zalogo potrebova 4-5000 Din. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Dobročinstvo 5000«. 41887-3

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za dajanje naslova 3 Din. (4)

Visokošolka

s znanjem nemške in francoske, bi instruirala pri hrani. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra«. 41890-4

Frančaise

enosejne le francoske M. thode rapide, 80 Din. per mes. Dunajska c. 13/III. 41857-4

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (1)

Postrežnico

pošteno in zanesljivo, ki bi prevzela tudi pranje, sprejem za goste, čiščenje, ure v Sp. Šiški, Černetova ul. 3/II. 41827-1

Mizar, pomočnika

za polnopravna pomočnika dela sprejme takoj Ovetko Klavnik, Mokronog. 41815-4

Boljša dekle

ki dobro govori nemško, hudo kuhar in vsa druga dela, prejela 500 Din sprejme Slavko Walder, Zagreb, Gajdoska ulica 8. 41824-1

Pletiljo

seno povsem izveženo sprejemam takoj v Ljubljani. Rimška cesta št. 31a. 41843-4

Napoličari

(Hajfobaneri) za posred. od 135 kat. jutra dobre znanje za mikroskopsko, murgovje, svinej, goveda, peradarnost in vo. darstvom na kompletno uredenem dobru trazu se na pogovoru od najmanj 8 godine. Zidani stanovi za 4 porodice i vse gosp. darstvene zgrade. Prednost imadu nastajatelj, koji su u tom svojstvu ved radili i koji su vrtili maturovsko ekonomsko školu. Ponudbe za nastop odmah sa prepisom dokumenta na naslov Makso Bosnić, Slavonski Brod. 41681-1

Kuharico

enosejne in perfektno, s dobimi pridvili, za majhno družino iščem za takoj pri plači po dogovoru. Ponudbe s sliko in prepisom dokumentov na naslov Makso Bosnić, Slavonski Brod. 41680-1

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

TRUGI DEL

92.

Toda arabski lovi sužnje so bili zmanjšali njih število. Med tem, ko je Buzuli pripovedoval, so se lesketali njegovi zlati okrasiki. Pogled na drago kovino je zbudil Tarzanu spečo nprav omikanega človeka in z njo vred pohlep po zlatu. Vedel je, da zlato pomeni moč in uživanje. Od kod je prihajala rumena kovina?

Urejuje Davorin Ravljen, Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar, Za Narodno uskarno d. d. kot uskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.

Veliko železno peč

dobro ohranjeno prodam, ali zamenjam za manjšo. Jerman Janko, Trbovlje. 41608-6

Kolesa

za besedo. Oglasi socialnega značaja po 50 par beseda. Za dajanje naslova ali za štiro 5 Din, oziroma 5 Din. (31)

Žensko kolo

prodam za 600 Din. Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra«. 41875-11

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za štiro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsa beseda 50 par; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (7)

Razmnoževalni

aparati najraje mikotip, sicer pa lahko opalograf, sapirograf, jod, dobro ohranjen, poceni kupimo. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Slovenka«. 41175-2

Rabljen štedilnik

za vzidati, srednje velik, kupim. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Slovenka«. 41860-7

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (2)

Šofer

trazen in vesten, išče mesto k osebnemu ali tovornemu avtomobilu. Sprejmi bi tudi kako drugo službo — kot pomočnik ali skladničnik. Polovično lahko kavoje. Ponudbe prosti na področju »Jutra« v Celju pod značko »Kavojca«. 41795-2

Prvovrstna krojačica

se priporoča v fine hiše Velikavrh, Rimška cesta 3. 41833-3

3000 Din nagrade

dam tistemu, ki mi prekrbi službo pek. pomočnika ali pekovalce. V na. jem vsem tudi pokarno. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Nagrada«. 41776-2

Dekle

pridno in pošteno, vajeno vseh hišnih del, kakor tudi šivanja, išče službo pri boljši družini. Gre tudi na doželo. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Dobra služba 83«. 41835-2

Mesarski pomočnik

vešč ročanja in dober prekalivalec, želi premeniti službo s 1. novembrom. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Mesarski pomočnik«. 41857-2

Trg. prodajalka

možane znala, dobra in hitra prodajalka, vsestransko poštena ter zdrava, želi premeniti mesto. Conl. ponudbe prosil pod značko »Sodai na Hrvaškem« na oglaš. oddelku »Jutra«. 41819-2

Mlado dekle

želi službo v pekarni ali kaj ališnega. Zatošno gre tudi brezplačno. Za poštnost 5000 Din kaveje. — Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Postaja«. 41883-2

Službo telefonista

želi premeniti. Vzel bi tudi kaj podobnega. Govorim slovensko, nemško, angleško, nekoliko italijansko in francosko. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Službo«. 41893-2

Rentabilno hišo

na prometni točki v Ljubljani kupim. Pismene ponudbe na: Reklam. Rozman, Gledalska ulica 8. 41553-20

Stanovanjsko hišo

ali vilo, na Prulah, na Mirni ali v centru mesta, katera bi se primerno obrestovala, kupim takoj. Plačam nekaj v gotovini. Drugo pa s hranilno knjižico. Cena 500—800.000 Din. Ponudbe z navodilo, kje in domova hiše na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Hiše«. 41829-20

Mlada uradnica

za prakso, prosi kjerkoli službo. Conl. ponudbe pod štiro »Zdrav redukcija« na oglaš. oddelku »Jutra«. 41609-2

33letna ženska

išče službo gospodinje ali kuharice. Gre tudi na doželo. Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra«. 41882-2

Trg. pomočnica

vsostanska izvešana, samostojna moč, z vedno prakso, zmožna ved. jeklov, želi premeniti službo. Pismene na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Kjerkoli«. 41892-2

Zobotehnika

z znanjem nemške. Iše službo. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Slovenka«. 41175-2

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (16)

30.000 Din posojila

iščem proti vknjižbi na prvo mesto. Ponudbe pod značko »Absolutna sigurnost« na oglaš. oddelku »Jutra«. 41735-16

50—70.000 Din posojila

za dobo 2 let iščem. — Vknjižba na 1. mesto. Pismene ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Slovenka«. 41501-16

200.000 Din posojila

iščem za takoj na prvo mesto nove dvonadstropne hiše sredi mesta. Ponudbe pod štiro »Nova zgrada« na oglaš. oddelku »Jutra«. 41881-16

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (19)

V centru Ljubljane

radi selitve takoj prodam opremljeno špecerisko trgovino, na zelo prometnem kraju. Potreben kapital 35.000 Din. — Dopise na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Specerica«. 41822-16

Pisarniške prostore

odkazavovalnika Dunav v svoji palači na Aleksandrovi cesti. Informacije se dobijo letotam v družinski pisarni. 41699-19

Dobra gostilna

s trgovino na periferiji Maribora na prodaji. Naslov: Sp. Radvanje 16 pri Mariboru. 41890-19

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (33)

Sladkega sena

(groskega) 12.000 kg prodam po zmerni ceni. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Dobra kupila«. 41867-33

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (20)

Več parcel

podam na Kodeljevem — tudi na obroke ali proti vlogi. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 41829-20

Majhno posveto

obkrožje iz hiše, objve in vrta, pripravo za nastanitev, ob mlinu, ob strugi rek Savinje in Savinjski dolini prodam. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 41829-20

Rentabilno hišo

na prometni točki v Ljubljani kupim. Pismene ponudbe na: Reklam. Rozman, Gledalska ulica 8. 41553-20

Stanovanjsko hišo

ali vilo, na Prulah, na Mirni ali v centru mesta, katera bi se primerno obrestovala, kupim takoj. Plačam nekaj v gotovini. Drugo pa s hranilno knjižico. Cena 500—800.000 Din. Ponudbe z navodilo, kje in domova hiše na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Hiše«. 41829-20

POZOR!

Prvovrstna ljutomerska vina! Domača prvovrstna in pristna ljutomerska vina ter izborna topla in mrzla jedila nudi vsem NOVO OTVORJENA restavracija »MESTO LJUTOMER« v MARIBORU, Vetrinjska ulica 3. — Za obilen obisk se priporoča. ALOJZ STIBLER. 12514

CENJENE DAME!

Ako hočete imeti za jesen in zimo trpežen in eleganten PIAŠO za nizko ceno, boste istega najlažje izbrali v konfekcijskem oddelku torčke

F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

kjer se izdelujejo plašči v lastnem ateljeju po prvovrstnih pariških modelih. Za čas sezije vedno nad 300 komadov na zalogo v vseh velikostih, kakor tudi vse velikosti za deklice od 2 let naprej. Preden se odločite za nakup, ogledajte si tudi pri nas brezobvezno. 12510

Stavbne parcele

v solnčni legi, po 15—60 Din prodam v Brnjo — Stotihah na Jetti. Pojasnila daje Herman Jozica, ali pri Porjanku. 40862-20

Prodamo velik gozd

132 hektarjev, občina Kompolje, postaja Dobropolje, cca 25.000 m² lesa, večinoma bukovina, tudi jelovina, javor in gaber. Odlična pašna. Naraščala sama hoja in smreka. Lasten les. — Good rušaka Ivan Högl, logar, Struge št. 19 na Dolenjem. 41892-2

Pismene ošte

s ceno in naslovom do 26. t. m. na dr. Kravčev C. R. R. odvotnik, Cerknica. — Plačilo takoj v gotovini. 41736-20

Postredovalnica

Ljubljana, Wolfova ulica 1 prodala: hiše, vile, gostinice, poseda in trgovine; posreduje: stanovanja in lokale. 41697-20

Hišo (vilo)

v Ljubljani kupim z vložno knjižico. Ljubljanske kreditne banke. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Velik vrt 50.000 Din«. 41855-20

Stavbno parcelo

kupim. odd. v bližini Emonke, Aleksandrovi ali Dunajske ceste. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Slovenka«. 41869-20

Stavbne parcele

ob Dunajski cesti prodam Jerko, Dunajska cesta 97. 41885-20

Komfortno vilo

moderna, v lasti lasti, 4.000 m² zemljišča, elektrika, vodovod in park. Prodajam v Rožni. — Vini, cesta X/4. 41896-20

Vena parcela

v bližini nove cerkve v Siki. Prodajam. Proste se v Zg. Šiški. Jandigalova pot št. 231 — Gozd. 41701-20

Les

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (16)

Rezan les

bukov in smrekov, testen, medična, tudi vse pak. dake in kurim. Ponudbe pod štiro »Kasna« na oglaš. oddelku »Jutra«. 41856-15

Vrednote

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (35)

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišji cenah CERNE — juvelir Ljubljana, Wolfova ulica 3

Stroji

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (29)

Stroj za štancanje

podpisa, kartona itd. kupim. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Dobro stroje«. 41721-29

Dražbe

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (32)

Dražbeni oklic

Dražba poljskiva v Ljubljani, Boeshova ul. 15 se ne vrši v četrtak, temveč v petek, 31. oktobra 1932 ob 9. uri. — Dražba židne opke v Sred. G. mlinjski št. 42 pa bo v sredo, 20. oktobra 1932 ob 9. uri. 41870-32

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (12)

Hrastovo spalnico

pleksano, poceni prodam in sprejema popravila po nizki ceni. Mizarstvo G. J. J. Gosposvetska c. 13, dno 1356. 41834-12

Staro pohištvo

dobro ohranjeno napravlja v Florjanski ulici št. 33. 41844-12

Razno pohištvo

radi selitve prodam. Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra«. 41715-12

Oblačila

Trg. oglaš po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za štiro 5 Din. Oglasi socialnega značaja vsa beseda 50 par; za dajanje naslova ali za štiro 5 Din. (13)

Eleganten plašč

za gospoda, skoro nov, najmodernejši, poceni prodam na Dunajski cesti št. 36, veta. 41837-13

Dijanske sobe

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za štiro 3 Din. (22)

Soba z vso oskrbo

po zmerni ceni oddam v enem ali dveh hišah. Naslov: Tržaška cesta št. 6/1, levo — hiša Tribuč, poleg nove mize. 41410-22

Kampakam

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (18)

Požor!

Zaradi velike zaloge sem znižal ceno vina. Liter 8 Din, čez ulico 7 Din. — Gostilna Valjavec. Alešev trg 14. 41832-18

Dopisi

Vsaka beseda 3 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (20)

Gdč. Olga

Emonska klet, sobota večer prejem. Vložno za cenjeni naslov pod »Cras« na oglaš. oddelku »Jutra«. 41817-24

B. I.

Svidenje na Ves svete? — Doloci čas. 41866-24

Modno šiviljo

želim za skupno vpljenje. Šiška zaželjena. Dopise na oglaš. oddelku »Jutra« pod značko »Rasika«. 41889-24

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za štiro 3 Din. (28-a)

Skupno sobo

bilo vojašnice 40. peš. šteta 2 gospoda z 21. oktobrom. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Casmika«. 41831-23/a

Prazno sobico

ali kabinet za stalno, išče dr. uradnik. Ponudbe z navodilo cene na oglaš. oddelku »Jutra« pod značko »Cisto pohištvo«. 41823-23/a

Soba

v centru mesta išče aka. demski klub. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Kluba«. 41898-23/a

Soba odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za štiro 3 Din. (23)